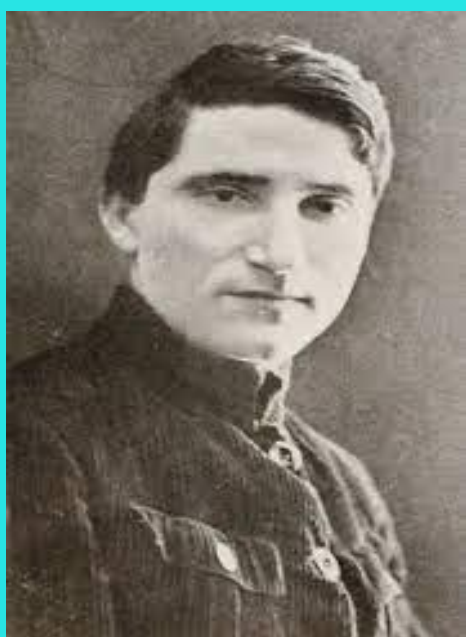

PRIMĂRIA PÂRSCOV

ÎNTREZĂRIRI

Revistă sătească de știință și cultură
Anul XII. Nr. 45. Martie 2024

21 martie 1886 București –
7 mai 1937 Iași

Păinjiniș

În plasa gândurilor mele de lumină
Ți-am prins imaginea: o viespe
Subțire-n mijloc, ageră și fină.

O adiere poate s-o desprindă
Din luminosul ei hamac.
Să cadă ca o floare pe fața unui lac,
Să-i tulbure metalica oglindă...

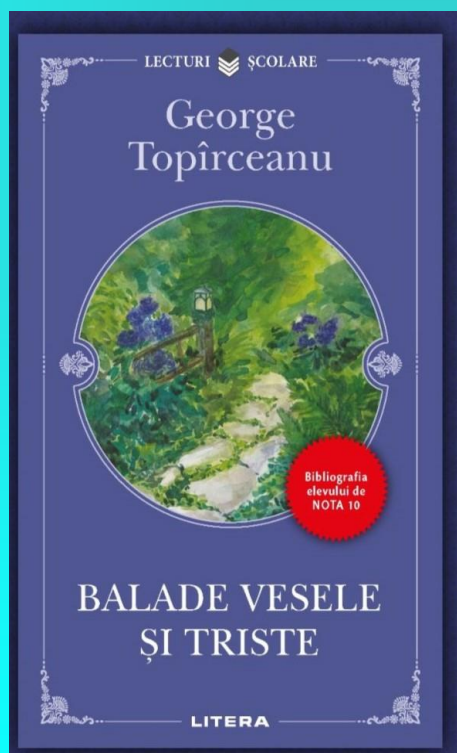
E seară... Plopii înșirați în zare
Se sting departe -
Văpăi de umbră, facile funerare

La căpătâiul zilei moarte...

De ce să-mi stai zadarnic împotriva?
Rămâi a mea...

O, nu te zbate, dulcea mea captivă, -
Rețeaua fină s-ar cutremura
Și fiecare fir întins prea tare
Mă doare...

Că le-am urzit - păianjen solitar -
Nu din argintul razelor de lună,
Ci din fiorul unui vis bizar
Pe care Noaptea mi-l aduce-n dar
Ca să-l trăim o clipă împreună...

În acest număr : G. Topîrceanu, V. Voiculescu,
T. Rachieru, Gh. Postelnicu, I. Nedelea, Z. Tămășanu,
I. Țene, T. Cicu, I. Bunescu, G. Tudor, G. Radu, E.
Stroe-Otavă, A.N. Popescu, E. Oniscu, P. Stoicescu, C.
Costea, A. Guță, E. Necula, A.F. Țene, C. Georgescu,
R. Mihai, Elis Postelnicu

Cu dragoste

*Dintr-o urâtă plajă din Mamaia,
De pe-un șezlong grăiește versul meu,
Cu val de strigăt se întoarce foaia
Stabilopod și mal lovind mereu!*

*Un cormoran pe Daea îl sfidează
Nesocotid al legii stăvilărilor,
Cu chicot de izbândă jubilează
Când fură pește ca un brav ștregar.*

*Alunecă trăirea-n profunzime,
Din colbul minții până-n largul mării
Să deslușească a inimii cruzime,
Ce curmă vieți sub tăvălugul zării.*

*Pocnește și trăznește nerozia
Pe podul de la Kerci abia făcut
Privesc îngrijorat din România
Și-n-Sevastopol portul este mut.*

*Un car de foc lovește iar în noapte,
Teribilismul sapă cu temei
Adulmecând la negrăite șoapte
În plânset de copii și de femei.*

*Când Gog măsoară stavila răbdării
Să deslușească marea cărdășie,
Magog mărește frontul arondării
Ca avantaj doar pentru el să fie!*

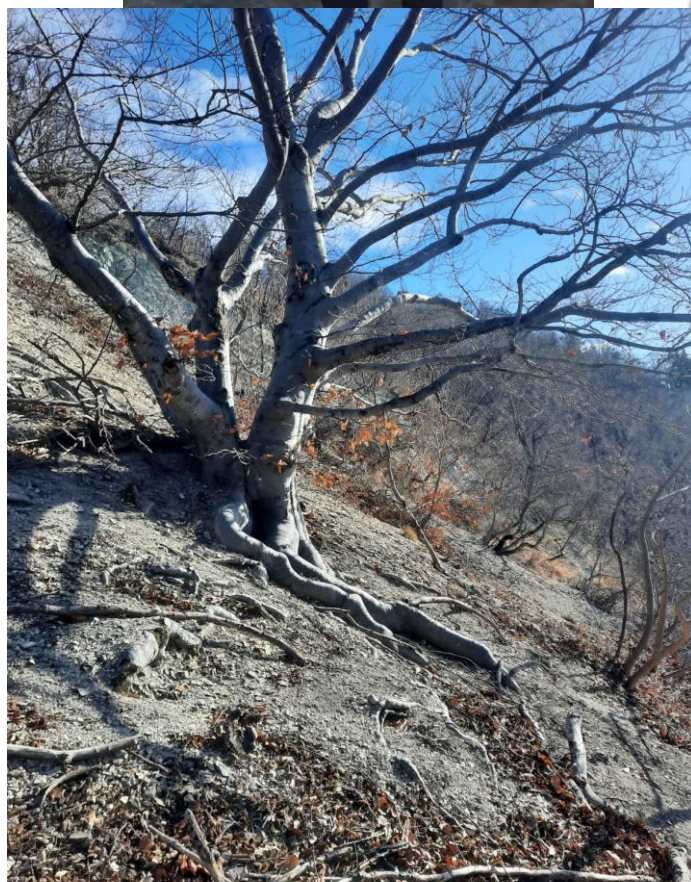
*Și de socoți la timp ce stă să vină,
Bocancii necuprinsului strivesc
Mireasma florilor din strop de tină,
Hazardul și durerea prevestesc!*

*Ori nu mai vrem miros de praf de pușcă,
Pământul nost' de sânge-i îmbibat
Când libertatea omului sta-n cușcă
Doar Dumnezeu în suflet a umblat!!!!*

*Și noi nădăjduim că-n rugăciune
Poporul nostru veșnic hăituit,
Va sta-n Potirul inimii străbune
Să hotărască drumul de suit!*

*Să joace aste îndărădnici timpuri
Să știe că-i stăpân în ȚARA lui
Să deslușească-a-vremurilor sâmburi
Când nu e la cheremul nimănui!!!?*

Titu Rachieru- Vâna Rece-Buzău

Satul de la marginea bucuriei

EDITORIAL

„despre ce vorbim?”

BARBARISME, CLIȘEE ȘI TICURI VERBALE

Gh. POSTELNICU

Forfotă. Lume multă prin piețe și prin magazine. Cumpără românii? Nici vorbă! De la nasturi și cartofi, până la autoturisme și apartamente, cu toții **achiziționează**. Mănâncă? Doamne ferește! Ce cuvânt vulgar! **Consumă**. Animalele mănâncă. Pentru reporterii de teren, prețurile **se scumpesc**, nu cresc nu scad, nu se schimbă... Se tem românii de ceva? Nu au cum, pentru că **se panichează**. E bine? E rău? Este **OK**. Într-un dialog de o jumătate de oră, o tânără creatoare de ficțiune a folosit de 17 ori sintagma englezească OK. E frumos ce face? Mai mult de atât: e **WOW!**

Într-un mod supărător, s-a generalizat superlativul absolut **foarte tare**, fiind eliminat, nu înțelegem de ce, „foarte mult”. O fi cel dintâi mai expresiv? Aceeași soartă o are și verbul „a spune”, alungat din construcția cacofonică **vă zic că**, deși „vă spun că” este mai muzical și mai cald. OK este concurat de **fain** și de **foarte fain**. O cântăreață – cadru didactic le-a folosit, într-o scurtă emisiune radiofonică, de 7 ori. Era bucuroasă că va pleca în Zanzibar. Spera să găsească, acolo, totul, ... fain.

S-ar putea alcătui dicționare de barbarisme și de clișee verbale care să evidențieze monotonia unui limbaj voit emancipat, dar întru totul cosmopolit. Imaginația lexicală pălește când auzi toată ziua, **mi-ai ridicat la fileu, 24 de ore din 24, la latitudinea mea** (nu-i posibil și „la aprecierea?”), **unde va la, cu subiect și predicat, cap – coadă, doamna profesor, doamna director** (în curând: **doamna învățător și doamna secretar**), **scandal monstru** (nu „monstruos”). Învinse sunt și adjectivele „corect” și „greșit”, folosite abuziv la superlativul absolut, când ar trebui să fie clar că ce e corect e corect de la un capăt la celălalt, iar ce e greșit e greșit, fără unitate de măsură.

De o „atenție” aparte se bucură numeralele „doi” și „doisprezece”, cu femininul anihilat: **doi decembrie și doisprezece ianuarie**, când acordul gramatical trebuie făcut cu substantivul subînțeles „zi” (dată). Un ministru al școlilor spunea **clasa doisprezece**, actualul, proiectant de ambarcațiuni, **se focusează pe...** Într-o secvență publicitară, un actor declama: **doisprezece rate lunare**, un altul, **doisprezece mii**.

Un cuvânt învins de soartă este nevinovatul „lapsus” care la origine înseamnă „confuzie, greșală” (de limbă, de concepție, de logică), asimilat, în prezent, cu „uitare”, „scăpare”, după cum franțuzescul „apetit” (poftă de mâncare) are în vedere orice...poftă. Despre „ingredient”, ce să mai spunem?

Prețuirea limbii române depășește orice altă prețuire. Grija față de sănătatea ei nu se manifestă simplu, ci cu neajunsă iubire, adevărată și nepieritoare, cu neputință să se stingă vreodată. De această iubire au fost răniți marii artiști ai cuvântului. Jocul acestei iubiri le-a ars sufletul, greutatea cele mai aspre le-au acoperit trupurile, dar în toate, iubirea față de limba maternă i-a făcut să rabde strâmtorările.

O vină incontestabilă o au canalele de televiziune și numeroasele posturi de radio, fabrici de vorbe, creatoare de modele false și de subcultură. Cum să înțelegem faptul că nici în televiziunea națională, nici în redacția Radio România Actualități, nu se află specialiști care să-i tragă de mânecă pe angajații care fac greșeli de exprimare? Emisiunile cu temă lingvistică sunt ori pedante ori puerile. Preluarea haotică a cuvintelor și expresiilor străine este lucrarea păgubitoare, cursa fără de scăpare, boala care întinează frumusețea și savoarea limbii noastre. Să spunem tinerilor care nu cunosc subtilitățile lexicale să nu se înșele cu sonorități străine, cu zorzoane lingvistice părelnice. Barbarismele trăiesc în fărădelege. Oamenii de știință, scriitorii, jurnaliștii, filologii se ascund în spatele indiferenței, al insignifiantului, al corectitudinii politice, al globalizării lexicale. Patima diabolică a britanizării limbii materne este instrumentul stricător și călcător de jurământ. Să alungăm cosmopolitismul vicelan care a invadat străzile și instituțiile țării!

Narativ, narațiune, ticuri verbale repetate de 12 ori într-un interviu (RRA) de un politolog – cadru didactic universitar, ca și **capabilități**, drag militarilor. Să nu aibă sinonime?

Ca și, dar da, decât...

Generațional..., ceva de genul... Da-da-da.

VOICULESCIANA

LINGVISTICĂ SENTIMENTALĂ

I. NEDELEA

ARGUMENT. În noiembrie 2014 s-au împlinit 130 de ani de la nașterea (conform documentelor oficiale) a lui V. Voiculescu. 26 aprilie 1963 este data trecerii la cele veșnice a aceluiași poet, prozator, dramaturg, om de radio în vremea pionieratului noului mijloc de informare, „medic fără arginți”, această scurtă înșiruire a calităților și contribuțiilor lui fiind departe de a acoperi complexitatea personalității autorului *Poemelor cu îngeri*, al lui *Zahei orbul* sau al *Ultimelor sonete închipuite ale lui Shakespeare în traducere imaginară...* La 13 aprilie 2015, așezarea din județul Buzău al cărei patron spiritual tot V. V. este, dat fiind că aici a văzut lumina zilei și i-a dedicat creații memorabile, rotunjea cinci veacuri de atestare documentară, toponimul Pârscov fiind înregistrat într-un act emis de cancelaria lui Neagoe Basarab. Gândul că un asemenea eveniment se cuvenea asumat, ca o stare de sărbătoare, nu doar de cei ce viețuiesc în arealul cu nume vechi de secole, ci și de cei pe care viața, destinul i-au depărtat de locul nașterii și copilăriei întâmplătoare aici a generat, la acea vreme (în primăvara lui 2015), aceste rânduri. Ele au fost oferite ziarului „Crai nou” din Suceava, după ce a fost biruită teama că ar fi astfel forțată captarea atenției eventualilor cititori către un subiect fără vreo legătură propriu-zisă cu orizontul lor geografic. Pe de altă parte, a încurajat intenția respectivă - și chiar a orientat-o - adevărul că V. Voiculescu, sub a cărui efigie s-a aflat, firească, și jubileul comunei amintite, este un scriitor de importanță națională, iar gestul însuși ar putea căpăta sensul unei modeste susțineri a unității spirituale a provinciilor istorice românești. L-ar fi făcut poate, într-o variantă diferită și cu o superioară îndreptățire prin prestigiu, regretații scriitori (ajunși bucovineni) Mihail Iordache sau Onu Cazan, originari de pe meleaguri buzoiene. Și, probabil, i s-ar fi asociat, cu un sentiment de împărtășire datorat rădăcinilor, și alte nume strămutate spre Bucovina din zona marcată literar și de Ion Gheorghe, Ion Caraion, Ion Băieșu, George Ciprian sau Urmuz; de pildă (le cer iertare dacă, în căutare de... aliați, fac presupuneri abuzive, punându-le în seamă astfel de opțiuni), prof. Lucian Ioniță, care, ajuns la Adâncata Sucevei, a adăugat preocupărilor didactice pe cele de creație literară și de cercetare, sau la ing. Nicolai Oprea, cu monografiile sale cartofile și alte contribuții culturale. În cazul subsemnatului, justificarea ține, pur și simplu, de hazardul unui loc al venirii pe lume.

A doua dilemă întâmpinată de acest demers determinat de coroborarea celor trei momente (legate de biografia lui V. V. și de sărbătoarea satului „pitit la poala culmii”, care știa „numai de datini, de hori și dragul glumii”) s-a ivit în privința adecvării unei încercări de comentariu lingvistic (mai lesnicios semnatului său) într-o pagină de literatură și artă a ziarului sucevean menționat. Soluția, definită oarecum prin titlu, îngăduie asocierea unor referințe din domeniul literaturii vizându-l pe autorul *Ultimului Berevoi*, cu altele despre particularități ale unui grai de la curbură Carpaților. Avantajul ei (e drept, personal), pe lângă faptul că așeza acest text sub pavăza unei priviri (mai) îngăduitoare, era prilejuirea activării unor amintiri dragi și, cu ele, a unor trăiri sărbătorești. Acestea din urmă – aveam să constat – intensificate prin întoarcerea în spațiul spiritual al operei lui V. Voiculescu, fiecare pagină recită sporind bucuria (re)cunoașterii mai adânci a unei lumi de care nu mă pot socoti înstrăinat și mângâindu-mă cu răsfațul de miresme ale muntenismelor voiculesciene.

„UN ACT DE BRAVURĂ” – socotea V. Voiculescu, într-un interviu, a fi „punerea în circulație” a unor „muntenisme așa de pitorești și de frumoase”. În cele două volume de *Poezii* (1968), (re)parcurse mai degrabă pentru beneficii proprii afectiv-spirituale, și în *Povestiri* (vol.II, 1966), *Zahei orbul* (Ed. Dacia, 1986) și *Gânduri albe* (Cartea Românească, 1986), a căror (nouă) lectură nu și-a diminuat încântarea în condițiile urmăririi atente a unor aspecte lingvistice, dincolo de expresiva luxuriantă lexicală, copleșitoare prin farmec este bogăția muntenismelor (promovate, așadar, programatic). Chiar dacă este greu și riscant să le înregistrezi ca specifice graiului pârscovean, unele dintre ele îl particularizează. Fără a mai preciza titluri și pagini, inventariem câteva lexeme cu potențial de caracterizare a vocabularului vizat.

O primă listă ar putea cuprinde unități lexicale cu grad mai înalt de specificitate: **boască** („boștină; ceea ce rămâne după stoarcerea strugurilor”), **bleandă** (epitet pentru o pasăre sau, prin extensie, o persoană molâie, bleagă; cu etimologie necunoscută), **bojoci** („plămâni”; prezența unui adjectiv derivat, „roșu **borjogiu**”, trimite la varianta cu *r* epentetic a substantivului, auzită în copilărie acasă: *borjoci*), **boleşniță** („boală molipsitoare”), **bulamac** („stâlp gros de susținere”; în dicționare, varianta principală – *bulumac*), **ciublă** („vas

fără valoare”; mai ales la plural, ”vase mărunte, uzate”; nu apare în DEX, 1996, nici în Noul dicționar universal al limbii române, 2006 – NDULR), **conac** („jumătate de zi”; la V.V. apare și omonimul pentru „casă boierească”), **crivină** („desiș de arbuști pe malul unei ape”; este și numele uneia dintre speciile desișului; et. nec.; absent în DEX), **croșnie** („sarcină de lemne dusă în spate”; în NDULR – *croșnă*; din bg. *krosnja*; cunoscut acasă, la Pârscov, în forma *croșnie*), **dihăinat** („flămând”; absent în NDULR și DEX), **găvan** („scobitură; vas de lemn scobit”), **găman** („om lacom, mâncăcios”; et. nec.; aparent ar avea legătură cu fr. *gourmand* și cu neologismul *gurmand*), **găgios** („răutăcios; pus mereu pe reproșuri”; absent în NDULR și DEX), **goange** („insecte”; „mofturi”; expresia *a se ține de goange* = „a fi neserios, a face farse”); **împiciorongi** („a se însănătoși, a-și reveni în puteri”; absent în NDULR și DEX), **înhăimurat** („îmbrăcat cu multe haine”; la fel, absent), **haraiman** („scandal, gălăgie”; DEX – et. nec.; absent în NDULR), a se **hăisi** („a se scâlcia; a deveni asimetric”; absent în dict.; probabil, din *hăis*), **hârdău** („ciubăr mare”), **janghină** („om de nimic”; et. nec.; adj. *janghinos* este, cred, mai uzitat, având sensul „murdar, jerpelit”), **a legumi** („a mânca sau a bea câte puțin pentru a savura sau a potoli foamea cu mâncare neîndestulătoare”), **a limpi** (mai ales despre câini și pisici, „a bea sau mânca trăgând cu limba și făcând un zgomot caracteristic”; doar în NDULR: „probabil onomat.; cf. fr. *lamper* cu același sens” - ?!), **lostopan, lostopăi** („bucată mare de pământ, gheață etc.”; et. nec.), **mangă** („râpă, prăpastie”; absent în dict.), **mintean** („haină țărănească”), **motoașcă** („boccea mică; legătură în care se țin obiecte mici, mai ales textile”), **pleasnă** („șfichi”), **pomesteală** („pământ bătătorit cu care se umplu golurile dintre temelie și podea la construcțiile țărănești”; din sl. *pomostiti*; pronunțat acasă *pomosteală*, formă reținută de NDULR), **poscede** („ultima țuică din distilare, cea mai slabă”; absent în dict.; mi-l amintesc pronunțat *poslede*, care, de altfel, trimite, după H. Tiktin, la sl. *posledi* – „pe urmă”), **posidic** („mulțime de copii mici”; din magh. *posodek*; îl știam ca *poșidic*), **a prigori** („a se expune la căldura focului sau soarelui”; din bg. *pregorja*), **râniș** („partea de lângă apă a albiei unui râu, cu pietriș”; absent în dict.), a se **rătuți** („a-și pierde capul, mințile”; et. nec., cf. *tut* – spune dict.; e totuși de remarcat apropierea de *a rătăci*; auzit ca *a se rătuți*), **rogodele** („fructe mărunte, de tot felul”), **a stropoli** („a face pregătiri de nuntă ori pentru alte mese comune”), **șioaie** („șuvoaie”), **tală** („taifas”; ar proveni din „*tala-tala*, care imită zgomotul produs de vorbăria lungă”), **teșilă** („tașcă”; ar fi una din variantele de la *tașculă*), **tevier** („vasul cu apă rece și cu serpentină atașat alambicului”; absent în dict., ca și în variantele *țevier* sau *țigher*; pe ultima o știam ca singura folosită de cei pricepuți într-ale cazanului de țuică), **tocitoare** (pe care, rostindu-l în Bucovina, mă văd uneori nevoit să-l „traduc” – „vas mare de lemn, cu doage și cercuri de fier, în care se pun fructe la fermentat”), **a trepăda** („a umbla repede și fără astâmpăr”; din lat. *trepidare*), **turlac** („amețit de băutură”; din bg. *turlak* sau turc. *torlak*), **țambură** („scândură de gard”; necunoscut în Bucovina, ca și *lanț* pentru stinghia pe care se prind țambrele), **zagardea** („vagabond; persoană în care nu poți avea încredere”; absent în dict., ca și varianta *jagardea*, pe care am auzit-o), **zăbun** („haină lungă, fără mâneci, purtată de boieri, sau cu mâneci, țărănească”; V. Voiculescu creează și un adjectiv în niște versuri memorabile, devenite text al unui cântec interpretat de Tudor Gheorghe: „Și-n poala zăbună/ A norilor orbi/ Văzduhul adună/ Sinoade de corbi.” - *Plâns de toamnă*).

Într-o selecție...impresionistă, o a doua listă ar cuprinde cuvinte cu caracter regional mai puțin pregnant (mai degrabă, populare; drept care nu le mai precizăm sensul, el putând fi găsit, la nevoie, în dicționare): **bașca, bårdacă, a brodi, a bruftui, capsoman, căscăund, ciotcă, ciuruc, clădăraie** (și a se **clădări**), a se **dezbăra, foloștine, gârlici, hălăciugă, hădărag, hărmălaie, închiondorat, a lega** („a rodi”), a se **mierloi, mlajă**, a se **ogări, pală** (de fân), **părpălit, podișcă, porcoi, pospai**, a se **sori, știubei, treanță, uium, viroagă, vrană, zâmbat, zburătorit**, a se **zgâi**...

În sfârșit, într-o a treia listă (e de admis că, în toate sensurile, transferul între liste este posibil) ar putea fi incluse cuvinte mai apropiate de limba literară (asupra căreia, cum se știe, subdialectul muntenesc și-a pus puternic amprenta): **bărdăhănos, boiangerie, a boscorodi, broboană, ciondăneală, coclauri, copaie, droaie** (conform NDULR, cuvânt autohton), **gioarsă, jurubiță, a năpădi**, a se **năpusti**, a se **pârgui, podină, a zbârnâi** (în general, V.V. prefera scrierea cu *s* în loc de *z*, *a sbârnâi*, în toate cazurile când este urmat de o consoană sonoră; ca și mai sus, precum și în alte cazuri, am făcut transcrierea conform ortografiei actuale), **zănatic**, a se **zbici**. Ar fi poate de adăugat aici și cuvintele, întâlnite în texte, asociate căruței: **dric, drug, codirlă, cotigă, coviltir, resteu, tânjeală** etc.

Remarcabilă, ca efect stilistic, este, la același autor, capacitatea prozatorului (și a poetului) de a acoperi, prin cuvinte cu înțelesuri apropiate, arii semantice subtil diferențiate și extrem de expresive. Iată câteva exemple: pentru „foc, flăcări” – **văpaie, pară, pâlălaie, vipie, vâlvătaie, vâlvoare** și, bineînțeles, **flacăra**; pentru „vietăți” – **jivină, jigadină, lighioană – lighioi, târătoare, gănganie, gujulie, dihanie, vietate**,

sălbăticiune...; pentru conformații corporale umane: **haidău, măgădău, haidamac, namilă, vlăjgan, uriaș, matahală, voinic, cogeamite năzdrăvan, huidumă, malac, haramină, zăplan, lungan**, respectiv – **mogâldeată, slăbănog, stârpitură, omuleț, fârțângău** etc.; când este vorba de construcții șubrede – **cocioabă, magherniță, chichineată, bojdeucă, coșmelie, șandrama** etc.

Dintre expresii – **a face ca toate lighioile, a juca tontoroiiul, cu capsă pusă, tacă-vă floancele, a da (avea) scuiat la furcă** (pe care, mai degrabă, am auzit-o în Bucovina) –, cea în măsură să rețină cu deosebire atenția pare a fi **în oibul locului** (**oibul** apărând și separat în *Povestiri* II: „lacul ce umplea **oibul** uriaș al văii”, p. 293, precum și în *Poezii* I, p.161 – „Deschide-n **oibul** văii un ochi curat de apă”). Sextil Pușcariu, în *Limba română* (Ed. Minerva, 1976, p.223), reține expresia (în varianta *uibul*, cum am și auzit-o în familie) ca fiind de origine latină, iar NDULR consemnează cuvântul *uib*, *uiburi*, cu sensul de „cuprins, întindere”, originea fiindu-i în lat. *obvius*.

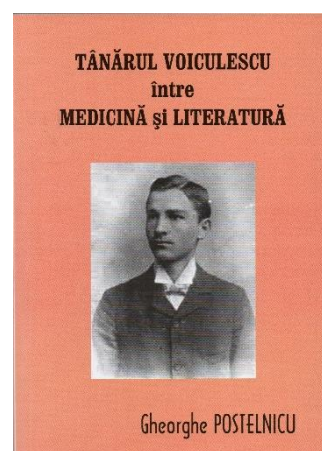
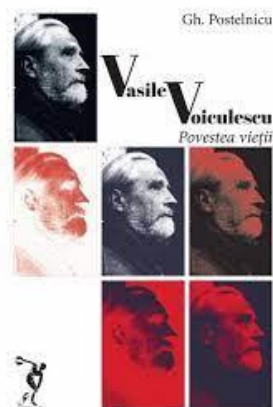
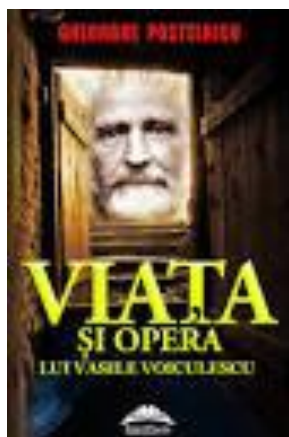
Fonetismele populare, muntenești sau chiar specifice graiului local sunt mai ușor de identificat în opera lui V. Voiculescu: formele (de feminin singular) **ușe, grije, țigăncușe** (neacceptate de limba literară), variantele **dărdăuș, dărdăuș** (pentru lit. *derdeluș*), **nomol, aiasmă, clucă** (de coceni; cu înlocuirea consoanei sonore *g* cu corespondenta sa surdă, deși, în alte situații, *canaf* – *ganaf*, lucrurile stau invers), **a șontocăi** (pentru *a șontăcăi*), **undrele** (pentru *andrele*) etc. Particularizantă prin frecvența foarte mare (apropiată de generalizare) se dovedește însă iotacizarea verbelor. În *Zahei orbul*, de pildă, fenomenul (cu implicații morfologice), explicabil istoric fie ca evoluție fonetică normală, fie prin analogie și cu o răspândire mult mai extinsă în româna veche, este ilustrat (pentru verbele în care *d* a devenit *z*, iar *n* s-a transformat în *i*: **văz, să vază, să auză, pierz, să tunză, să cază, să râză, să deschiză...; să puie, să mâie, să ție, să vie, să spuie, să rămâie...**) într-o proporție de 75 la 10 (acestea din urmă fiind formele neiotacizate – **să vadă, să deprindă, să audă, să creadă, să rămână, să amâni, să piardă, să pătrundă, să spun, să desprindă...**).

ONOMASTICĂ... NOSTIMĂ. Despre un personaj din *Zahei orbul*, un „arendaș bătrâior” numit **Lagradora**, autorul menționează că satul îi spunea **Logodeală**. Evident, aici avem de-a face cu un nume de familie (care ar putea ține de onomastică doar în sensul larg al termenului), dar cazul atestă o anume înclinație (și a pârscovenilor lui Voiculescu) de a trata numele mai rare, mai greu de pronunțat sau oarecum exotice în manieră ludic-ironică, un rol în metamorfozele respective revenindu-i și tendinței de simplificare a rostirii, ca formă de comoditate (cu aport notabil în fonetică). Astfel, scotocind în memorie, iese la iveală un nume precum **Papinote**, care nu poate fi decât derivatul (să zicem, caraghios) din grecescul cu emfază naturală **Epaminonda** (pe Epaminonda Varveris îl pomeneste scriitorul Gh. Postelnicu, trăitor la Pârscov, în monografia consacrată lui V. Voiculescu, la p.299); fără dedesubturi peiorative, **Eliodor** devine **Liodor**, **Eleonora** – **Lionora**, iar **Eugenia** – **Ogenia** (nume sub care era cunoscută o soră a bunicii paterne). Și, fiindcă tot am ajuns la nume de botez, în locul onomasticii nostime, se impune afectiv una...nostalgică. Chiar rămânând în familie, se propun a fi pomenite (pentru parfumul lor, din păcate, mai degrabă arhaic) nume precum **Dobrița** (de la sl. *dobrá* „bun”, cu multe derivate onomastice și toponimice; era numele bunicii materne, predestinată parcă la primirea lui să fie o întruchipare a bunătații și blândeții); **Smaranda** (din gr. *smaragdos*, „smarald”; numele bunicii paterne); **Ruxanda** (prietena și vecina Smarandei; variantă pentru *Ruxandra*, care ar proveni, după unii lingviști, din persanul *Roxana*, „zori de zi”)...

PRINTRE AMINTIRI. Orbecăind prin ceața amintirilor din câmpul vorbelor cu arome de Pârscov se prefigurează și câteva întrebări (eventual pentru cercetători profesioniști, dacă nu cumva vor fi primit răspunsuri la care nu am ajuns): toponimul **Jariște** dezvăluie trecutul fânețelor și pajiștilor care au luat locul crângurilor arse și transformate în *jar* sau o origine (și) mai poetică, din *Zariște* (întâlnit și la V. V.)? Un cuvânt auzit în copilărie – **vulgare** („flacăra”), în care consoanele din corespondentul literar notat în paranteză sunt doar sonorizate și pe care nici DEXonline (unde sunt prezente unele dintre cuvintele menționate ca absente din dicționarele pe suport de hârtie cercetate) nu-l atestă (nici în variantele – *vălgare, vâlgare*) ar putea face parte din fondul autohton? De ce oare **glod-glozi** are, la Pârscov, dar și într-o arie muntenească mai largă, doar sensul de „bulgăr de pământ”, și nu, ca în alte graiuri, de „noroi, tină”? etc.,etc.

TÂLCUL vorbelor alese din opera lui V.V. (În exces, poate, pentru vreun eventual cititor! Nu susținea însă V. Voiculescu, în același interviu invocat mai sus, că, reprezentând „o poveste întreagă a neamului”, „Cuvântul are într-însul o vatră în care arde jeratecul vieții”?) și, în general, al acestor rânduri este legat, cum am anticipat, de dorința implicării afective, la vremea scrierii lor, în sărbătoarea așezării natale amintite în *Argument*. Încercarea lingvistică de față, fără pretenții de rigoare științifică, se vrea doar un omagiu modest

adus Pârscovului, pârscovenilor și, cu deosebire, celui mai strălucit reprezentant al lor, pe care G. Călinescu îl socotea, pe la mijlocul secolului trecut, „unul dintre cei mai de seamă poeți contemporani”.

VASILE VOICULESCU - un poet printre sfinți

Prof. Zânica TĂMĂȘANU

Vasile Voiculescu s-a născut pe 13 octombrie 1884 în comuna Pârscov, județul Buzău, dar a fost înregistrat oficial pe 27 noiembrie, zi ce se va păstra ca dată oficială a nașterii sale.

Despre perioada copilăriei în lumea satului tradițional Vasile Voiculescu va relata următoarele: „*M-am născut pe țărmuri de ape mari și m-am trezit știind să înot*”. Mai târziu scufundarea în apă va juca rol esențial, ca mediu inițiativ, în opera povestitorului.

Primele experiențe sociale sătești le are la Hanul cu urși, locul de întrunire a comunității, de realizare a tradițiilor și obiceiurilor locale, de inserare a copilului în mediul cultural tradițional.

Este fascinat de legendele folclorice cunoscute prin intermediul mamei sale care-i citește din: *Viețile sfinților, Robinson Crusoe, povestiri morale*. De la vârsta de cinci ani copilul citește singur din poeziile populare ale lui *Vasile Alecsandri, Anton Pann, povestiri cu haiduci, Vechiul Testament*. Dar, „*dintre toate lecturile, cea care m-a impresionat cel mai mult a fost Biblia cu grandoarea ei, de dramă jumătate pământeană, jumătate divină. Am știut Vechiul Testament de la un capăt la celălalt ca pe un epos.*” (în *Confesiunea unui scriitor și medic*, 1935, publicat în revista *Gândirea*)

Primele experiențe spirituale le are fiind copil, când afirmă că a zărit un înger pe cer, pe Sfântul Arhanghel Mihail, cel înarmat cu sabie de foc, un războinic impetuos, puternic, curajos, simbol al forței morale și fizice, un justițiar – motiv de inspirație poetică peste ani în poeme ca: *Luminătorul, În pădurile de gânduri* ș.a.

Face clasele primare și primele două clase de gimnaziu la Buzău și continuă la București, la Liceul Gheorghe Lazăr, având colegi pe viitorul dramaturg Gheorghe Ciprian, pe scriitorul avangardist Urmuz, pe pictorul N. Constantinescu ce semna Cons.

Se înscrie în 1901-1902 la Facultatea de Litere și Filosofie, dar la insistența surorii Florica și a soțului acesteia, inginerul Ștefănescu va începe (1903) până în 1909 Facultatea de Medicină, terminând-o cu rezultate excelente.

Anii de studenție sunt de profundă formare intelectuală. Lecturile de psihologie, morală, antropologie, știință, filozofie, teologie îl fac să afirme: „*ceea ce vă pot spune este că pregătirea științifică, studiile medicale, cunoștințele de filozofie și tot câștigul meu din celelalte domenii de cultură, artă, literatură în loc să mă îndepărteze, m-au apropiat de credință.*”

Pasiunea pentru lectură, pentru cunoaștere îl va stăpâni toată viața. În 1910, Vasile Voiculescu devine *doctor în medicină*. Înainte de a deveni poet, Vasile Voiculescu a fost un medic strălucit, a făcut apostolat în această meserie. Este dedicat celor sărmani, profesează în mai multe zone ale țării, este pentru tratamentul naturist, este un foarte bun diagnostician. Bolnavii și cunoscuții îl numeau „doctor fără de arginți”, asemenea Sfinților Cozma și Damian, pentru că nu primea nici un ban considerând „*că medicul trebuie să-i fie recunoscător bolnavului pentru că-i dă prilejul să facă o faptă bună.*”

Debutează în literatură destul de târziu, la 32 de ani cu volumul *Poezii*, 1916, urmat de volumele: *Din Țara Zimbrului*, 1918, *Pârgă*, 1921, *Poeme cu îngeri*, 1927, *Destin*, 1933, *Urcuș*, 1937, *Întrezăriri*, 1939.

În ultima parte a vieții, va publica și proză: povestiri, roman, teatru dar și *Ultimele sonete ale lui Shakespeare. Traducere imaginară* (1954-1958) – versuri.

Pentru volumul *Din Țara Zimbrului*, apărut la Bârlad, 1918, va primi *Premiul de Poezie al Academiei Române*.

În perioada 1916-1918 este medic militar la Bârlad și directorul Spitalului de răniți, devenit apoi de contagioși. „*La Bârlad am cunoscut pe Alexandru Vlațuță. Eram zilnic în casa lui mai mulți poeți: Nichifor Crainic, Cancel, Donar Munteanu, George Tutoveanu, I. Valerian ș.a.*”

Vlațuță va fi primul lui mare prieten sfătuitor și model literar. După revenirea la București, „*Ion Pillat, Nechifor Cranic și cu mine am întemeiat curentul așa-numit tradiționalist în poezie... Nu știu ce fluid lăuntric ne-a legat pe toți trei: Pillat din Dorohoi, Crainic din Vlașca și eu din Buzău. Țin să declar că activitatea mea poetică se datorește în mare parte lui Ion Pillat. El m-a îndemnat, m-a obligat să scriu.*” Între ei s-a legat o mare prietenie – o frăție pe viață cu comunicare zilnică.

Pentru activitatea sa ca medic și poet primește diverse premii și distincții: în 1917 *Steaua României cu Spade*, 1924 – *Crucea Meritul Sanitar*, clasa I, 1941 – *Premiul Național de Poezie*, 1928 - *Premiul Societății Scriitorilor* pentru volumul *Poeme cu Îngeri*, 1935 devine membru al *Academiei de Științe din România. Post- Mortem – membru al Academiei Române*, 1992.

În perioada 1944-1947 frecventează Mănăstirea Antim, descoperă viața spirituală isihastă, face parte din gruparea Rugului Aprins, în care laici și clerici se reuneau în căutarea unei tradiții spirituale vii.

Practică rugăciunea minții și a inimii: *Doamne Iisuse Hristoase, miluiește-mă pe mine, păcătosul!*

Începând cu 1946, când îi moare soția, fostă colegă de medicină și mama celor cinci copii ai săi, Voiculescu trăiește ca un sihastru: se izolează de lume, refuză orice fel de întruniri, nu iese decât foarte puțin în curte, lasă să-i crească părul și barba, își blochează soba cu cărți și următorii 12 ani va sta fără foc. Nu se poate adapta și colabora cu noul regim instaurat în România; comunică cu doar câțiva prieteni și se angajează total pe calea spre adevăr și viață – calea iubirii.

În 1958 începe arestarea celor de la Rugul Aprins, acuzați că au subminat autoritatea statului. Motivul arestării lui Voiculescu din rechizitoriu: „în perioada celui de-al doilea Război Mondial a elogiat prin scrieri războiul antisovietic, iar după 23 August 1944 a scris poezii cu caracter mistic.” Este condamnat la cinci ani de temniță grea, cinci ani de degradare civică, confiscarea totală a averii personale și 300 de lei cheltuieli de judecată, ceea ce însemna o condamnare la moarte pentru un om de 74 de ani bolnav și slăbit. Așa s-a și întâmplat la 26 aprilie 1963 (înmormântat în Cimitirul Bellu din București), la un an după ieșirea din închisorile Jilava și Aiud, unde s-a îmbolnăvit de tuberculoză a coloanei vertebrale (morbil lui Pott lombar), ce-i provoca dureri atroce și o deplasare anevoioasă. Văzându-l pe o stradă din apropierea Patriarhiei Române, un copil ar fi exclamat: „Mamă, uite-l pe Iisus Hristos!” Era bătrânul poet, cu părul nins de greutatea temniței, cu umerii plini de povara metaforelor despre Dumnezeu, cu pieptul plin de invizibile decorații îngerești, pentru viața de medic. Astfel, și-a luat zborul spre înălțimi celeste un suflet bun, milostiv, un medic de trupuri și un mânuitor iscusit al condeiului, un cărturar de liniști isihaste, un mare iubitor de frumuseți nepieritoare.

Etapile vieții lui Vasile Voiculescu sunt structurate de căutarea progresivă pe care a conceput-o în relație cu Dumnezeu, descoperind prezența Acestor în multiple dimensiuni epifanice, începând cu relațiile familiale și sociale până la cultură și religie, ceea ce l-a făcut să spună că: „viața și poezia mea au curs strâns împletite”.

Lirica din perioada interbelică se distinge prin puternice accente religioase, generate de convingerea că există Dumnezeu. Înclinarea spre teluric, spre elementar, sentimentul religios sunt semnificate prin simboluri și alegorii. Apar treptat semnele expresionismului: tumultul vieții pulsând în vegetația din jur, sufletul devine spațiul unor frământări ca în pragul apocalipsului.

Temele religioase sunt de preferință: *Nașterea Domnului, Venirea Magilor, Răstignirea Mântuitorului*. Culegerea *Poeme cu îngeri*, 1927, este definitorie în acest sens, însă această trăsătură a temperamentului său poetic o putem observa și mai devreme în poemul *În Grădina Ghetsemani* inclusiv în volumul *Părgă*, 1921 și ca o permanență în volumul postum *Gânduri Albe*, apărut la 22 de ani după moartea scriitorului. Aceste poeme sunt edificatoare, că ne aflăm în fața celui mai religios poet din literatura română de la Dosoftei, Ion Heliade Rădulescu până la contemporanul nostru Ion Alexandru.

În *Grădina Ghetsemani* este un poem icoană închinat Fiului Omului, închinat patimilor lui Iisus. Pe această temă sunt și poemele: *Iisus pe ape, Pregătiri pentru cină, Cina cea de taină* din volumul *Poeme cu îngeri*.

Puterea emoțională a versurilor stă în omenescul suferințelor lui Iisus: „Căzut pe brânci în iarbă, se-mpotriva întruna/ Curgeau sudori de sânge pe chipu-I alb ca varul...” Paharul, simbol al suferinței de neîntâlnit, măslinii care freacă fără tihnă pârând că vor să fugă din loc pentru a nu fi martorii tragicului moment, vraștea Grădinii care este străbătută de misterioase bătaie de aripi (de demoni sau îngeri?), ulii care dau roată adulmecând moartea creează imagini greu de uitat: „Iisus lupta cu soarta și nu primea Paharul.../ O mână neîndurată ținând grozava cupă./ Se cobora-mbiindu-l și I-o ducea la gură.../ Și-o sete uriașă sta sufletul să-I rupă.../ Dar nu voia s-atingă infama băătură.../”

O perioadă cu totul originală, o reprezintă în creația poetului ultimii ani de viață. Acum concepe două cicluri de poeme. Cel dintâi este consacrat iubirii simbolice, care-l înalță pe om, prin suferință, devotament, angajare totală dincolo de vicisitudinile vieții trupesti, iubirea prin care se poate ieși din ordinea devoratoare a timpului și intrarea în ordinea veșnică a creației, iubirea din *Ultimele sonete ale lui Shakespeare. Traducere imaginară*.

Cel de-al doilea ciclu de poeme consemnează direct experiența religioasă a poetului: sunt poeme rugăciuni, a dialogului direct cu Divinitatea în toate dimensiunile lui spirituale: de mărturisire, de preamărire, de rugămintă ca în *Clepsidra* sau în *Călătorie spre locul inimii*: „Nimic nu mă-nspăimântă, că mor sau că visez.../ Ești început a toate și tuturor sfârșitul,/ De când m-am rupt de Tine și nu mai încetez/ Cumplita mea cădere ce umple infinitul,/ M-apropii tot de Tine pe cât mă depărtez!!!”

Vasile Voiculescu a fost un poet, un gânditor și unul dintre puținii oameni care nu numai credea în Dumnezeu, dar îl descoperise, cu certitudine, în el însuși, în semenii lui. Obişnuia adesea să spună: „*Credința trebuie să stea la temelie a spiritului omului normal*” și afirma: „*dacă n-aș fi ajuns medic, cred că aș fi fost preot*”.

Simțea o foame de Divinitate: „Cum Te-aș mușca de Te-aș ajunge./ Tu, Doamne-n lume singur fruct oprit” (Fructul oprit) sau „Mi-e dor de Tine, Doamne, ca de o fată./ Întâia dragoste... Cât am iubit!” (Întâia dragoste) sau „Nu jinduiesc la nimic, la nimic alt nu m-aș bucura./ Nici jilț de aur, nici potir de mărgăritar/ Din visteria de frumuseți și odoare.../ Doamne, numai dragostea Ta aș fura.” (Tâlharul)

Poetul Îl dorește din tot sufletul și-L invită în inima sa: „Vino în cămăruță la mine”, așa cum se exprimă în aceste sublimе versuri din poezia *Vizita*:

„Eu nu știu dacă voi putea urca vreodată la Tine
Tu, însă, Doamne, cobori când vrei: măcar în trecut
Vino, Te-aștept în cămăruță la mine...
Cum n-am pe nimeni, nici zăvor, nici lacăt
Pune straja Ta ușă și la fereastră,
Să nu intre peste noi nici bine, nici rău
Care să tulbure petrecerea noastră,
O zi întreagă, Doamne, să fiu numai al Tău.”

Bibliografia:

Apetroaie, V.I. – Vasile Voiculescu, Studiu monografic, Ed. Minerva, București, 1975

Grăsoiu, Liviu – Poezia lui Vasile Voiculescu, Cluj, 1977

Sorescu, Roxana – Poezii Vasile Voiculescu, Ed. Cartex, București, 2008

Zaharia-Filipaș, Elena – Introducere în opera lui Vasile Voiculescu, Ed. Minerva, București, 1980.

Poezia

Vasile Voiculescu

Cerească floare, albă, strălucită,
cu blând miros de rai e **Poezia**.
Sămânța ei de îngeri e zvârlită
Și brazdă caldă-i e **copilăria**.

Ascunsă-n suflet, tainică, cuminte,
Din lin izvor de lacrimi amare
Și din dulceața bucuriei sfinte
Ea sugă hrană și se face mare.

Înmugurește floarea minunată
Sub mângâierea stelelor iubirii,
Când, pătimașă, inima se-mbată
De clocotul năvalnic al simțirii,

Dar nu-nflorește falnică, deplină
Decât la viul soare-al cugetării,
Când patima nedreaptă se alină
Și face loc doar milei și iertării...

Cobor la floare gândurile toate,
Ca un norod de harnice albine
Și mierea dulce, scumpă care-o scoate
E năzuința largă spre mai bine.

Ca o fâneață pururi înflorită
Îmbălsămat e sufletul de **floare**
Și-n toată lumea zboară risipită
Mireasma-i dulce, binefăcătoare.

PUNCTE DE VEDERE

Originea genetică română (maramureșeană) a dinastiei Basarab.

„Teoria cumană” a lui Neagu Djuvara e falsă

Ionut TENE

Câțiva ani la rând cărțile lui Neagu Djuvara despre originea cumană a primilor Basarabi, publicate la prestigioasa Editură Humanitas au fost succese de casă. Teoria originii cumane a dinastiei Basarabilor i-a adus mulți bani în conturi bătrânului istoric nonagenar, înșelând buna credință a cititorilor români și sfidând logica istorică. Am demantelat științific în câteva editoriale teoria cumană a Basarabilor promovată de Neagu Djuvara, care nu are nicio legătură cu realitatea istorică. Și ca minciunile proferate de Neagu Djuvara să fie complete l-a mai făcut pe Basarab I și catolic, deși bisericile ridicate de el erau zidite în cel mai pur stil bizantin ortodox. Istoricii diletanți și o parte a presei stipendiate au dat curs promovării acestei teorii absurde, tocmai pentru a lovi în fondatorii statului medieval românesc și în Biserica ortodoxă. Trebuie să fi lipsit de elementare studii de artă bisericească ca să susții că Biserica Sf. Nicoale din Curtea de Argeș era ridicată de un catolic. Dar, iată, că acum câțiva ani cercetători clujeni patronați de Academia Română și Centru de Studii Transilvane au analizat genetic mormântul unui membru întemeietor al familiei Basarabilor: renumitul Vlaicu Vodă. În 28 octombrie 2014, la Academia Română din București, a avut loc comunicarea „Mormântul 10 din Biserica Sf. Nicolae din Curtea de Argeș. Despre geneza Țării Românești”, susținută de către șef de lucrări dr. Beatrice Kelemen (Universitatea Babeș-Bolyai, Facultatea de Biologie și Geologie – Institutul de Cercetări Interdisciplinare în Bio-Nano Științe, Cluj-Napoca), CS I dr. Adrian Ioniță (Academia Română, Institutul de Arheologie Vasile Pârvan, București) și CS I dr. habil. Alexandru Simon (Universitatea Babeș-Bolyai, Centrul de Studiere a Populației – Academia Română, Centrul de Studii Transilvane, Cluj-Napoca). Evenimentul, găzduit de Sala de Consiliu a Academiei, a fost moderat de Acad. Alexandru Vulpe (președintele Secției de Științe Istorice și Arheologie a Academiei Române) și s-a bucurat de o participare deosebită din partea comunității academice și universitare. În urma discuțiilor și comentariilor, cele mai importante concluzii au fost următoarele: defunctul din Mormântul 10 („Vlaicu Vodă”) a decedat cu puțin timp înainte de ridicarea Bisericii Argeș II (biserica de astăzi), ridicată cel devreme pe la 1350, fiind înmormântat în Biserica Argeș I (datând din anii 1230-1260), fiind vorba, cel mai probabil, de unul dintre fiii nenumiți ai lui Basarab I amintiți într-un document din 1335; nu au apărut elemente care să îl lege în plan genetic pe defunct de comunități sau indivizi de origine cumană; istoria defunctului din mormântul 10 se înscrie în coordonatele cruciate (anti-tătare la acea vreme) ale afirmării monarhice, cunoscute atât de Țara Românească, cât și de Moldova; Personajul din mormântul 10 aparține contextului istoric al acelor Olachi Romani (valahi romani/ români romani) conduși de către Alexandru fiul lui Basarab spre Papalitatea de la Avignon împotriva intereselor regelui Ludovic I de Anjou al Ungariei la 1345.

Acești români erau întinși din Țara Românească, în Banat, de-a lungul Munților Apuseni până în Maramureș, unde întregeau revolta anti-angevină declanșată de la 1342-1343 de Bogdan (viitorul stăpânitor al Moldovei precum și extensiile transilvane ale uniunii politice de la Argeș (Oltenia și Muntenia): Țara Hațegului și Țara Făgărașului. Din cercetările genetice reiese că Basarabii erau etnici români, înrudiți cu voievozii ortodocși din Maramureș, care au pregătit revolta împotriva Coroanei maghiare și „descălecatul” în Moldova, ce a dus la întemeierea noului stat medieval românesc de la est de Carpații Orientali. În urma acestor cercetări se reliefează că Basarabii s-au implicat activ în revolta nobilimii românești ortodoxe din Maramureș, după bătălia de la Posada din 1330, pentru a se lovi în Ungaria lui Ludovic cel Mare. În acest cadru istoric „descălecatul” lui Bogdan I trebuie coroborat cu emanciparea Basarabilor din Muntenia față de Coroana maghiară. A existat, evident, sprijinul acordat de domnii munteni revoltei ortodoxe a cnezilor maramureșeni împotriva expansiunii catolice și politice a regatului maghiar. În concluzie „teoria cumană” a lui Neagu Djuvara se înscrie ca și cărțile demitizante ale lui Lucian Boia în direcția „europeană” de falsificare a Istoriei României. În opinia acestor „falsificatori ai istoriei” strămoșii noștri originari trebuie să fi avut origini cumane și religioase catolice, numai români ortodocși să nu fie. De asemenea, profesorul universitar Sorin Paliga nu

este de acord cu ipoteza turanică, și susține originea autohtonă. Este posibil ca originea numelui de „Basarab” să provină de la etnonimul unui grup trac „Bassaroi”. Rădăcina antroponimă și etnică bas(s)- probabil este înrudită cu forma albaneză de besë, pl. besa (în rom. încredere, înțelegere), care deja la rândul său ar fi înrudită cu cuvântul grec „pistos” (rom. credincios, demn de încredere). Și deși sufixul -ab- ar fi o adăugare mai târzie: Bassar-ab-, originea este nativă, adică traco-dacă.

Știința genetică a reabilitat însă adevărul istoric: Basarabii erau români de religie ortodoxă. Realitatea istorică este că originile Basarabilor proveneau din Transilvania, posibil din Maramureșului istoric, unde Mănăstirea Peri de dincolo de Tisa era în secolul XIV o lavră a ortodoxiei românești, un fel de Putna a lui Ștefan cel Mare avant la lettre. Cnezii și voievozii români din Ardeal au fost izvor de statalitate în Moldova și Muntenia, iar credința ortodoxă un liant religios și ideologic de păstrare a identității și etnicității românești în spațiul carpato-danubiano-pontic.

„VICTORIA” – nuvela „un roman scurt”... și alte scrieri ale autoarei

Paulina GEORGESCU

Cărțile scrise de Paulina Georgescu descriu cu multă sensibilitate lirică labirinturile și resorturile tensiunilor lăuntrice (în special ale sufletului feminin), ale norocului și nenorocului în viață, al fericirii și nefericirii. Scrierile ei sunt narațiuni psihologice, investigații ale unor suflete (cu coborâri adânci în abisurile conștiinței personajelor) și explorează vina, frustrările și destinul, ascuns în viața de cuplu (vezi: „nuvela un roman scurt” – după expresia lui Rebreanu – din „VICTORIA”/ed. Teocora, 2020). Acestui personaj îi vin ca o mânășă vorbele Anei Pavlovna, confidenta și dama de onoare a împărătesei Maria Feodorovna, care la începutul romanului „Război și pace” a lui Tolstoi, spunea: „...mă gândesc adeseori cât de nedrept este împărțit norocul în viață!”. Nuvela e din categoria acelor povești de viață ce ar fi putut face parte din lumea fiecăruia. Numele eroinei este edificator pentru triumful unei vieți plină de zădărnicii și nedreptăți ale destinului. Iată în câteva cuvinte mărturisirea autoarei despre carte: „*I-am cunoscut povestea. Am stat cu ea de vorbă. Am plâns. Și-am învățat ce înseamnă să fii puternic*”. Despre carte, Gheorghe Postelnicu scria că este o proiecție dramatică a luptei omului cu el însuși, iar Girel Barbu punctează învierile continue ale eroinei, care „te face să uiți de toate durerile, chinurile și zbaterile scrisului”. O viață plină de nenoroc o urmărește pe eroina acestei nuvele: mama muribundă lăsată de soț în casă, cei doi frați luați în mașină, cu forța, de tatăl drogat, accidentul ce are loc cu mașina condusă de inconștientul tată, despărțirea fraților la spital, orfelinatale îndurate, trecutul „ca șters, din memoria” fetiței, căsătoria eșuată a Victoriei (urmată imediat

de întâlnirea cu Radu, pe care-l iubește sincer), regăsirea fraților... toate acestea nu par a o doborî pe Victoria, întrucât retragerea în templul artei (pictura și scrisul) îi va fi salvatoare. În concluzie, să dăm glas chiar autoarei: „*Va șterge toate urmele lui (ale lui Radu – n.n). Și gândurile. Nu vrea să se mai gândească cât de hăituit este Radu. Privirea lui, când de fugar, când lascivă, o înspăimântă. Sunt doi de-alde Radu. Și nu știe care dintre cei doi va învinge...*” O carte despre cumpeți și destine.

INCURSIUNE PRINTRE AMINTIRI: ed. Teocora/2020 este o carte despre copilărie, ivită dintre amintirile și zvârcolirile aceluia suflet fărâmițat a unei autoare, care din prezentul unei realități, și care doare, preferă să caute printre amintiri fetița din trecut, adică pe cea închisă într-un alt timp îndepărtat: „Mă doare satul românesc cum a ajuns. Mă doare. Și nu doresc să sufăr. În locul lui, am preferat teleportarea” (scrie în cuvântul înainte la carte, chiar autoarea Paulina Georgescu). Tot din prefața cărții, ne întâmpină același sufletist al scrisului, Girel Barbu, care arată că această carte este „povestea vieții” autoarei. Intrăm și noi în

poveste: de-a lungul râului Râmnicu-Sărat se ridica, mândru odinioară, satul Dăscălești despărțit de cele două cimitire, de satul Nicolești. Mulți locuitori, cărora pământul le-a supt vlaga, au plecat din lumea asta. „Pământul le-a furat feciorii. Au vrut pământ. Și l-au avut. Să fii țaran nu e ușor. Sudoarea de pe fruntea lor eu am văzut-o...”, scrie autoarea. Au mai rămas câțiva, trăind printre umbrele amintirilor, sau a ceea ce au fost cândva. Una dintre aceste umbre este și țafa Fănica (mireasa de odinioară) care abia își târăște galoșii pe drum. Mama autoarei, acum rămasă acasă, cu buruienile din curte, o așteaptă să vină acasă. Stilul acestei scrieri este idilic și elegiac în mare parte. Drumurile făcute cu vaca la păscut, serile petrecute la bostana bunicului, amintirile de la serbarea școlii, escapadele copiilor la scădat și multe altele, sunt scrise cu farmecul unei penițe înmuiată în apele sufletului. Revolta autoarei, pe când era elevă, e stârnită și de vorbele profesoarei care îi amenință cu „sapa și prașila câmpului” dacă nu vor învăța carte. Panait Istrati (care pare a zugrăvi cel mai bine lumea acestor fericiri și nenorociri ale unei copilării dureroase), scria undeva: „Dacă suntem fericiți e din întâmplare, iar dacă suntem nenorociți, e tot din întâmplare. În marea asta plină de stânci, care e viața, barca noastră e dusă în voia vânturilor și oricât am fi de iscușiți, nu putem ocoli mare lucru”. *Incursiune printre amintiri* e o carte scrisă cu sufletul, pe ale cărei pagini, într-adevăr i-a picurat sufletul, autoarei.

ÎMI AUD IARNA/ed. PIM, 2021 (poeme) e chiar sufletul acestei autoare buzoience. La Paulina Georgescu, în cartea de poezie stă chiar sufletul întregului trecut cu trăirile și visele sale. Iar sufletul autoarei este unul al candorii și frumuseții pentru toate cele trăite, și asta, pentru că devenim (odată cu trecerea timpului) ceea ce am crezut în lupta aprigă cu viața, iar formarea noastră ca scriitori depinde și de ceea ce citim. Se poate spune că odată cu trecerea timpului, viața și trăirile noastre ne hrănesc scriitura. Discursul poetic al autoarei, prin lumea asta mult grăbită, este unul pseudo-autobiografic, despre viață și toate lucrurile și elementele existențiale care ne înconjoară. Versurile din această carte merg pe aceeași formulă lirică a notației, a observației pe care o aduce în poetica confesională. Amintiri scormonite în lăcașul memoriei sunt recuperate și transformate (cu ajutorul eului poetizant) în incursiuni cu amprentă confesională. Poezia Paulinei Georgescu este o poezie a uitării și împotriva uitării, și forța ei lirică vine din lupta pentru libertatea spunerii, devenind o manifestare pură a frumuseții. Am senzația că poezia, aici, este un

refugiu în cuvântul poetic ca urmare a unor trăiri absurde, o cântonată (cantata ei poetică) împotriva trăirilor ce au înfrânt rezistența ființei umane: „*dansând pe/nocturna lui Chopin/măine/știi că fluturele meu/iși va frânge/aripile/dansul lui va cădea/în uitare/și tu vei cădea,/iar eu/nu mă voi îmbăta/cu iluzii*” (**incertitudine**). Poezia devine și câmp de refugiu în izolare și spaime: „*Viața mea,/ascunsă printre cuvinte,/se chinuie să-și tragă/ultimul suflu.*” (**Am tras oblonul**). Suntem atenți și la acele versuri aproape picturale ce fac o fuziune a două lumi, cea a gândirii și cea a sentimentelor caracteristice omului contemplativ: „*gânduri... gânduri... bolovani / incomensurabili de gânduri / cad, cad peste liniștea mea / se-aud picurând rănile mele*” (din **Gânduri... gânduri**). Dar și face analogii cu lucruri și elemente ce aduc în discuție visul: „*ieri a poposit la mine în poartă/neguțătorul de vise/m-a întrebat/și pe mine de vreau/unul să cumpăr/i-am răspuns că doresc/cât mai multe*” (**neguțătorul de vise**). Când și când câte o pală de nostalgie intervine în potențialul vizual al poemului. Iar versul devine acum dominat de acele stări sufletești generate de o conștiință apăsată de întrebări nepuse încă, dar care îi clocotesc ființa: „*Îmi aud iarna/și tot mai multe ninsori/mi se-așază la tâmplă/clopoței de argint/mi se răsfire prin gânduri/și bat zurbagii/să m-anunțe/că iarna iubirii/m-acoperă*” (**Îmi aud iarna**). Poemele, așa cum le-a gândit, au și acea abilitate menită de a reduce suferinți cicatrizate pe rănile mai vechi: „*calul din mine/obosit și însetat/incepuse să necheze/lovind cu zăbala/în poarta iubirii închise*”, ori „*pasărea stătea cu gâtul pe eșafod/nu mai scotea niciun tril*”...

Există o subtilă comunicare între viața trăită și planul divin, în alte poeme, dar în general frazarea poemelor e dinadins fracturată și întreruptă, înainte ca misterul să fie atins ori diluat, poate din dorința autoarei de a rămâne intact și decriptat, după dorință, în mintea cititorului. Fiindcă, în aceste poeme, Paulina Georgescu își simte „sufletul înfășurat în ele”.

Tudor Cicu

NOSTALGII... De ce era mai bine „înainte”

Gh. POSTELNICU

Pe un canal secundar al televiziunii naționale, un cunoscut și apreciat realizator are, câteva seri pe săptămână, dialog cu telespectatorii, pe teme sociale și politice. De mai mare audiență se bucură chestionarul „Cum era ieri? Cum este astăzi?” Cei care telefonează sunt, în cea mai mare parte, oameni în vârstă, bărbați și femei. Cu toții elogiază trecutul comunist și incriminează prezentul decăzut. E un subiectivism total, e o lipsă de luciditate demne de analiză. Ca să susții că era mai bine cu atâtea constrângeri sociale, politice, economice, profesionale, trebuie să fi fost un mic șefuleț narcotizat de subalterni și subalterne, iluzionat de mica și neînsemnata putere pe care o exercita, dar care nu se compara niciodată cu imensa presiune politică efectuată, în interes personal, de activul de partid și de organele de represiune. Un alt motiv pentru care pare mai rău acum este faptul că au trecut de atunci 35-40-45 de ani, că, între timp, ai făcut două-trei operații, hipertensiune arterială, un diabet, un ulcer, ai pierdut câteva persoane dragi, ai fumat, ai băut, importanța și puterile ți-au scăzut, dar nu recunoști, ești mândru că erai cândva „un tovarăș” pe care puteau conta cadrele și șefii de tot felul. E la mintea cocoșului că e mai plăcut să ai 30-40 de ani, decât 70-80! Da, era mai bine în 1984, făceai, ca toți ceilalți din atelier, câteva piese, îți ieșea de un rachiu alb sau de un rom, că berea se găsea greu, ca și ouăle, ca și laptele, ca și benzina și curentul electric, pe când acum, trăiești numai din pensie, care nu-i așa mare, pentru că în tinerețe ai fost fericit să ai un loc de muncă mai prost plătit, dar la căldurică, și fără răspundere.

Din aceste motive ești gata să-i dai dreptate lui Putin, lui Orban și altor dictatori, chiar și energice doamne Șoșoacă, ce-ți pasă, mai ai puțin de trăit, ieși rar din apartament, și când o faci, parcă îi încurci pe cei mai tineri, care te privesc urât și-ți spun „tataie”, ca și personalul medical din spital. Spre cinstea lui, realizatorul emisiunii te întrerupe (nici nu-i remarci ironia), altfel ai bate câmpii multă vreme, tot mai confuz, pentru că, nu-i așa, trebuia odată și odată să le-o spui tuturor: era mai bine până în 1989! „Eram atât de aproape de un viitor luminos...” Noroc că nu ți-ai dezvăluit numele adevărat... Altfel, copiii și nepoții s-ar fi interesat de un azil.

IUBITA PIERDUTĂ ÎN STELE

*Părul iubitei, spic auriu,
Ochii iubitei, cer albăstriu.*

*Adesea pierdută în stele,
Purtată-ntr-un zbor iluzoriu,*

*Se roagă de pace eternă,
În micu-i lăcaș oratoriu.*

*Cu mâinile prinse în rugă,
Pentru cel din urmă martiriu,*

*Promite smerită icoanei,
Izbăvirea în Purgatoriu.*

Ion BUNESCU

NĂLUCĂ TRECĂTOARE

*Îți văd aievea chipul
Și parcă măsoar timpul:*

*Un fel de altădată
Străbate prin tot corpul.*

*Apari în raza minții,
Cum ploaia plimbă stropul,*

*Nălucă trecătoare,
Zburdând în vânt nisipul.*

*O dragoste pierdută -
Mai scurtă decât clipul!*

VORBE ȘI TÂLCURI

I. NEDELEA

UN NEOLOGISM BÂNTUIE PRIN LEXIC

Urechea oricărui telespectator sau ascultător de radio a perceput în ultima vreme (de vreo doi ani și jumătate) o vorbă oarecum inedită, cu care nu era obișnuită. Ba mulți am văzut-o și scrisă prin texte din publicații cotidiene sau de pe internet. Mai ales după ce, într-un cadru ceremonios, cu participarea Președintelui României și a unor demnitari de rang înalt, s-a lansat, spre sfârșitul lui noiembrie 2021, de către Guvern, Planul Național de Redresare și **Reziliență** (PNRR). E drept că, și cu ceva timp înainte, când în forumul european fusese întocmit documentul de orientare pentru statele din UE și, apoi, după ce, în iunie, programul cu pricina românesc fusese trimis la "Înalta Poartă" bruxelleză spre aprobare, cuvântul cu pricina (subliniat aici) apăruse sporadic în mass-media. Și, astfel, acesta parcă a prins aripi și ne-a găsit pe unii pe picior greșit, pentru că nu prea știam, la acea vreme, ce înseamnă, contextul îngăduind o percepție semantică destul de vagă și numai niște bănueli. Asta, și pentru că atât *reziliență*, cât și „rude” ale sale (cum ar fi *resilient*) nu trimiteau către lexeme cu înțeles cât de cât apropiat. Drept care, atunci, ne-am grăbit să deschidem dicționarele...

Aveam să constatăm însă că acestea (chiar cele mai importante, inclusiv voluminosul *Mic dicționar academic*) nu ne erau cu adevărat de ajutor, pentru că definițiile (acolo unde existau și sunau cam la fel) se refereau doar la „o mărime caracteristică pentru comportarea materialelor la solicitările prin șoc...” (urmează precizări de ordin tehnic / fizic / mecanic). Doar în Dexonline, semnificația lexemului beneficia (datorită unuia dintre cofondatorii platformei, Radu Borza) de o explicație mai pe înțelesul vorbitorului străin de profesiile ingineresti sau de discipline din domeniul fizicii:

„1. Capacitatea unui corp de a reveni la forma și dimensiunea inițială după deformare.

2. Capacitatea cuiva de a reveni la normalitate după suferirea unui șoc (emoțional, economic șamd)”.

În consecință, înțelesurile neologismului s-au mai luminat și s-a putut deduce că Planul Național...menționat vizează, printre altele, o revenire după criza sanitară și economică adusă de pandemie.

Tot internetul avea să ne mai ofere o surpriză: căutarea cu motorul Google a cuvântului s-a soldat (prin ianuarie 2022) cu circa 331 000 rezultate, substantivului adăugându-li-se și adjectivele înrudite (*rezilient*, *rezilientă*). O căutare mai recentă (pe la jumătatea lui ianuarie a.c.) avea să constate un număr de ocurențe mai mare decât dublul celor anterioare: 774 000 (pentru *reziliență*; 76 300, pentru *rezilient*). Iar domeniile în care se folosește acest element lexical se dovedesc la fel de surprinzătoare prin diversitate, după cum indică, prin contexte, lista prezențelor respective. Dominantă ca vechime și număr de apariții electronice pare a fi psihologia, însă termenul s-a insinuat, dincolo de discursul politic sau economico-social, și în jargonul juridic, în ecologie, urbanism, artă, arhitectură etc. Pe de altă parte, se vorbește, cu riscul diluării și banalizării lui, despre *reziliența* individuală, familială, comunitară, societală. Nu de mult, într-o emisiune matinală a postului Antena 1 (15 ianuarie 2024), o specialistă (medic?) îl definea pe *resilient* prin „capacitatea de a face față provocărilor vieții”, iar pe ecran scria „Sfaturi pentru dezvoltarea *rezilienței* la copil”. De unde se vede că înțelesurile termenului se largesc.

Relevantă pentru înțelegerea noțiunii și a evoluției sale poate fi și etimologia acesteia. Derivat din lat. *resilire*, cu sensul „a sări înapoi” (acesta ar fi avut la bază verbul *salire* „a sări”), cuvântul are prima atestare în limba engleză în 1807. Deși, pentru limba română, dicționarele îl prezintă ca împrumut din franceză (*résilience*), se poate afirma că sensurile mai largi, care nu se mărginesc la fenomenul fizic, provin din englezescul *resilience*. Conduce spre o asemenea concluzie comparația între intrările și explicațiile oferite acestui lexem de Larousse, pe de o parte, și, pe de altă parte, cele prezentate de Merriam-Webster Dictionary sau de Oxford English Dictionary, acestea din urmă fiind mai generoase în înțelesuri larg aplicabile. De altfel și definiția mai sus citată din Dexonline are această calitate, tot acolo etimologia sugerată fiind dublă (din franceză și engleză). Pentru varianta engleză, sinonimele recunoscute de dicționare prestigioase ale acestei limbi sunt cele ce pot fi traduse prin „elasticitate, flexibilitate, adaptabilitate, mlădiere...”.

Așadar, sintetizând, ar fi de subliniat că două elemente esențiale sunt implicate în definiția *rezilienței*, în componentele sale tehnologice, instituționale, comportamentale: mai întâi, în ordinea manifestării lor, cel negativ: o amenințare, un șoc, circumstanțe traumatiche, o stare de criză, o încercare sau alți factori destabilizatori și alte adversități; iar în al doilea rând, cel pozitiv: capacitatea, abilitatea, aptitudinea revenirii (oamenilor și lucrurilor, sistemelor), a remodelării, adaptării pentru intrarea în normalitate și o evoluție convenabilă. Adică, după cum arată etimologia, printre altele, o „săritură înapoi” sub auspiciile binelui.

ÎNTREZĂRIRI LIRICE

DIN SEVA CODRILOR

Din seva codrilor, Emine, luași esența slovelor
Și din tăria ei țesut-ai maramă fină viselor
În ochiul lacului albastru, priveai cum luna lumina
Cărarea dorului prin lume, ce frânge-adeșea inima.

Cuprins de febra poeziei pe care Duhul ți-o dicta,
Curgeau cuvintele în rime, tablouri toamna îți picta.
Culcat la poalele pădurii, urechea ți-o lipeai s-asculte
Cum murmurul izvoarelor ducea pe unde doruri multe.

Iubirile valsau prin ramuri când psalmii îngerii cântau,
Părea că cerul cu pământul, sub pana ta, se-nveșmântau
Și liniștea durea în lipsa iubitei ce-ți era departe,
Nu mult trecea și despărțirea avea să vină printr-o moarte.

Aveai un singur dor atuncea, la malul mării să sfârșești,
Cu strălucirea de Luceafăr, pe cei rămași să-i copleșești
Și anii trec, se duc în goană prin infinitul Univers,
Gândit-ai precum prorocii, și ce-ai gândit rămas-a-n vers.

În scurta-ți viață printre semeni, trăit-ai pentru veșnicie,
Prin gânduri ce urmau lumina parcursului prin galaxie
Și cuantele de energie, pe care ea le transporta,
Cuvintele erau la tine, când gândul te teleporta.

Iubirea ta cântată-n versuri rămâne-va în veci curate
Căci sufletul tău, printre stele, e flacăra nemăsurată,
Cu ochii-ți mari, adânci și negri, în nopțile cu cer senin,
Scrutai genunile-n adâncuri, descoperind corp ebenin.

Din seva codrilor ce urcă din rădăcini adânc înfipte,
În al strămoșilor pământ, în care odihnesc în cripte
Cei ce-n Scrisori îți fură sursă pentru-a zidi omul de geniu,
Se-nalță glasu-ți ce răzbate până-ntr-al treilea mileniu.

15 ianuarie 2024, Georgeta TUDOR

Gânduri și ... gânduri

Gabriela Radu

Gând hoinar, nestatornic,
Călător zi și noapte
Prin anotimp de foc, de gheață,
De miresme sau poame coapte;
Gând cunoscător de taine,
De mistere – uneori dezlegate,
De bucurii ascunse, de speranțe,
Sau de suferințe neștiute;
Gând creativ, izvorul inovațiilor,
al invențiilor mult-lăudate
Sau al răului ce dezvoltă
obiceiuri stricate;
Gând pizmaș, egoist, certat cu
prietenia,
Cu empatia și bun prieten cu
lăcomia;
Când zburzi zglobiu printre
extreme,
Când schimbi destine, lăsând semne,
Când dai dureri de cap
sau doar euforie,
E pentru că în viață se întâmplă
În fiecare clipă câte o magie!?
Gândule...oboist, pustiit, efemer,
Nălucă, cu dor de Dumnezeu, de cer...
Însoțitor de trup, de viață.
Tu știi că printre amintiri
Vei călători
Și-n altă circumstanță?

Arhiva lirică ÎNTREZĂRIRI

Elena STROE OTAVĂ

Albastra lume lichidă

Un ocean dacă aş putea străbate,
Înotând printre corali multicolori,
M-aş împrieteni cu toate vieţuitoarele marine:
Scrumbii albastre şi pisici-de-mare galbene,
Alunecând pe lângă uriaşele balene,
Pe câmpiile fosforescente,
Lumea fascinantă şi mută, scufundată
În albastrul-verzui lichid din adâncuri.
Aş căuta prin toate cotloanele
Urmele trecutelor galioane, strălucind în comori
Şi poveştile purperei feniciene.
Vulcanii clocotind în Stromboli
Pe marmura roz a cetăţii Micene.
Aş despica Marea Roşie, să deschid străzi,
Pentru peştii călători în Orient,
Să se scalde în sfântul Gange,
Urmăriţi de umbra macedoneanului Alexandru.
Cu mătasea neagră-verzuie a oceanului pe umeri,
Aş colinda terasele cu meri şi portocali ale Atlantidei.
În vârful muntelui scufundat, aş descoperi nava
Ce străbate spaţiile siderale ale Nadirului
Întors în piramida străjuită de sfîncşii ascunşi
De valurile translucide ale meduzelor-regine.
Aş poposi pe Titanicul ce se odihneşte
Pe nisipul de smarald şi diamante albastre,
Aş străbate culoarele tăcute şi fosforescente
Aş asculta viorile şi pianul din sala cea mare,
Cu scara monumentală
Şi policandrul de cristal din tavan!...
Tăcerea profundă, verzuie a veşniciei
M-ar chema să mă contopesc, hipnotizată,
Cu lumea neptunică!...

Tudor CICU

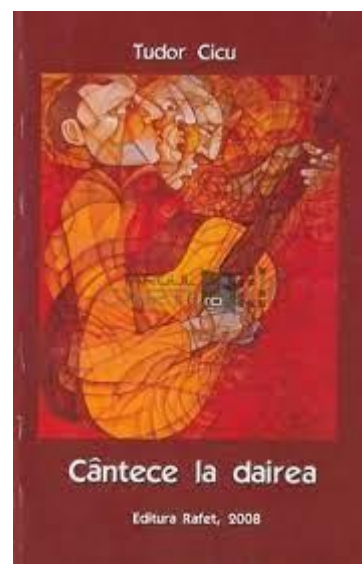
cântec dintr-o tranşee

stăm parcă de veacuri aici în tranşee
unde ne-am trezit doar cu cerul pe noi
şi cu stele făclii pe Calea Lactee,
şi îţi scriu...chiar din prima zi de război!

când oriunde privim: grăbite persoane -
o pală de vânt, suflând frunza pe drum...
trenul ca de plumb cu acele vagoane
şi-un acordeon pe-un peron plin de fum.

ţin scrisoarea în pumni şi mă strâng în manta
chiar şi un câine s-ar preface covrig.
ţi-aş trimite-o c-un sol, însă vezi draga mea
nu-i nimeni în jur, prin tranşee-i doar frig.

şi privesc ca la semn cum mai cade o stea ...
(poate că nici nu se întâmplă precis)
să se nimerească dintre toate a mea?
ori încă din leagăn atât mi-a fost scris

PROZĂ

SCRISOARE CĂTRE PRIETENUL DE DEPARTE

N-am mai fost cam de multă vreme pe-acasă. Mi-e dor în fiecare zi, în fiecare clipă, cu cât se înmulțesc firele de nisip ce măsoară timpul dus, cu-atât chemarea aceea de demult, ca un ultim strigăt disperat pe care nimeni nu-l aude, este mai puternică. Ei, dar cred ca îți vorbesc despre lucruri cunoscute preabine, și de tine. Amândoi suntem cumva captivii aceluiași joc de șotron în care ne-a ademenit viața. Te trezești de dimineață, privești pătratele cu laturi strâmbе, schițate dinaintea ta de o mână nevăzută, apoi arunci piatra și începi săriturile într-un picior, stăpânit de același gând: să nu te mpiedici, să nu-ți pierzi echilibrul. Asta se întâmplă însă cu noi, toți, de când lumea.

Știi, azi-noapte a nins ca-n copilăria noastră. Mai ții minte iernile acelea cu zăpezi grele, căzute peste lume ca o ninsoare cu îngeri? Zăpezile noastre de altădată... Zilele începeau zgribulite, cu pașii șovăielnici prin camera rece îndreptându-se singuri spre sobă, pentru a prinde în palme ultimele pâlپări de cenușă ale focului de aseară. După un ceas însă flăcările mușcau iarăși lemnul umed, țiind „a vreme”, și ni se părea că soarele ce pătrundea alene printre florile de gheață de pe geamuri avea să prefacă în așchii colții iernii. Închipuiri de copii naivi! Căci doar puțin mai târziu, după cazna trasului de săniuță și a rostogolului prin nămeții drumului devenit derdeluș, degetele înțepenite nu ne mai ascultau și singura scăpare o aflam tot acolo, lângă soba pe care aburea îmbietor oala cu mâncare, vrăjită de mama cu nu știu ce descântece și ierburi.

În satul nostru de pe Valea Buzăului, care trăgea fudul cu coada ochiului spre orașul aflat la doar o oră de mers cu trenul, tradițiile vechi mai trăiau așa, vag, în amintirile părinților și-n înțelepciunea bătrânilor. Dar trăiau. Noi, copiii, nu știam atunci că de fapt acea agonie venea ca rezultat tragic al unui asasinat colectiv, comis pe tăcute, din considerente politice absurde. E însă altă poveste aici. Mai știi cum, pe-atunci, ni se învolburau în minte, nu tocmai deslușit, imaginea Crăciunului, cea a Ignatului și – alăturare pe care n-o cercetam în acei ani nicicum, la ce ne-ar fi folosit și cine să ne fi dat îndemn?! – cea a lui Moș Gerilă? Mă trezeau uneori, până să se-nroșeasca zarea înspre răsărit, țiپetele vestitoare de moarte ale porceilor sacrificați prin sat. Se-amestecau deodată în mine zvonul de sărbătoare neînțeleasă, tupilată în semne ciudate, cu alt semn, sălbatic, al morții pe care o adulmecam în aerul spart de durere, la fel ca fiara tânără plecată după pradă. Un fel de neliniște și nerăbdare se cuibăreau în mine, până când, după două-trei zile, același fapt neînțeles și tragic își făcea intrarea și-n curtea noastră. Tot pe furie, ritualul multiseclar fiind trădat doar de același strigăt ascuțit, curmat de tăișul alb al cuțitului lung și îngust. N-aveam timp să mă gândesc prea departe. Cu ochii cârpiți încă de somn, ajungeam în curtea păsărilor când cel sacrificat era răsucit deasupra gropii cu talaș în flăcări, pentru ca apoi să fie săltat cu opinteli pe poarta scoasă din țâțâni și culcată alături, unde începea, pentru mine, un fel de lecție de anatomie neobișnuită. Din când în când, bărbații se opreau să cinstească animalul răpus cu câte-un pahar de țuică fiartă și să cerceteze în măruntaiele lui vremea anului ce sta să vină în curând. Îmi revenea „plăcerea” de a ronțai pofcios șoriciciul proaspat, anume ales ca să fie cât mai fraged și, nu după mult timp, iarăși îmi fremăta pânてcele de fiară, la mirosul jumărilor cu mămăliga răsucită meștesugit de mama; asta era ceea ce se numea pomana porcului. Și așa, ca prin farmec, teama nelămurită și zvonul de moarte se risipeau departe, în cele patru zări.

O vreme, am crezut că ziua în care vine un om din sat să ne taie porcul înseamnă Crăciunul. Țin minte, însă, că Ajunul venea să ne poarte în pragul altui eveniment deosebit. „Măine mergeți cu bună-dimineța, nu-i așa?”, se prefăceau indiferenți mama și tata, privindu-se fugăr, ca din întâmplare. Eu și sora-mea ce să fi zis? Măraiam un „da” mai mult de nevoie, decât de voie și scotoceam prin minte după versurile colindului căruia-i ziceam „bună dimineța”. Ne învățase bunica. O mână de om, neștiutoare de carte, dar puternică și muncitoare cât șapte. Asta ne învățase ea: „Bună-dimineța”, „Tatăl Nostru” și un cântecel tăraganat, cu versuri din Bolintineanu, „Muma lui Ștefan cel Mare”. În mintea mea, școlar fiind, mi se năzărise că trebuie și că pot s-o învăț să scrie și să citească. „Uite, mamaie, așa și-așa și-așa!...” îi arătam eu ce-nvățasem la școală și o întrebam apoi dacă a-nțeles, ca un dascăl serios ce mă credeam. „De, mă, ce știu eu?”, șovăia ea, ușor buimăcită, dar și furând cu colțul gurii un zâmbet coborât din gândul ispititor că, uite, chiar și ea, bătrână neumblată prin școli, ar fi fost în stare, la o adică, să scrie și să citească. Bineînțeles că treburile casei dădeau

năvală peste ea și năluca unei vieți niciodată trăite era alungată cât ai clipi de cotcodăcitul necuviincios al vreunei găini abia ridicate de pe cuiabar. În asemenea condiții, Până și dascălul din mine se dădea bătut, plictisit de evidentul „dezinteres” al bunicii care nu se lăsa scoasă la tablă.

Dar îți vorbeam, prietene, despre Ajunul Crăciunului. Nu știi de ce, o rușine cumplită dădea peste mine și peste soră-mea, tocmai când venea momentul să ne apropiem de fereastră, cu cererea învoirii de a colinda: „Zicem?” „Ziceți, ziceți!”, ne îndemneau de dincolo mama și tata. Iar noi, cu glasurile tremurânde și înecându-ne la fiecare vers, începeam, zâmbind mânzește: „Bună dimineaaața la Ajun/ Și mâine la Moș Crăciun!...” Ne-alegeam cu câțiva lei, mai primeam și de la mamaie „francu”, și de la vreo vecină nimerită la noi ca din întâmplare, cu noaptea-n cap, să asculte tânguiala noastră. Cum, necum, până la urmă totul se termina cu bine și gândul ne zbură la săniuță și la cozonacii pe care mama se pregătea să-i pună la cuptor. De-abia acum se vestea cu-adevărat Crăciunul și-o frământare, un neastâmpăr imposibil de stăpânit ne făcea să ni se pară că lumea e mult mai largă decât până atunci și că, de fapt, ne aparține cu totul. Doar eram copii, nu? Îți amintești și tu toate astea, dragă prietene, sunt convins. Oare câte veacuri și zăpezi și uitări se vor fi scurs de-atunci peste lume?

CÂNDVA, AM FOST TÂNĂR..

Te surprinde afirmația de mai sus, prietene? Totuși, încearcă să înțelegi de ce viața, în mintea mea, poate să stea sub semnul unor legi aparent neverosimile. Da, am fost cândva bătrân, pe când anii mi-i număram pe degete. Pentru că eram învățat – la fel ca mai toți cei din generația mea – că adevărul este de fapt o mistificare, un fals imens. Și mintea mea crudă a crezut asta, a început chiar să-și contureze convingeri, pe care eram gata să le flutur cu mândrie prin fața oricui ar fi dorit să susțină contrariul. Până într-o zi, când am început să-mi pun altfel de probleme și să înțeleg. Să mă întreb, de exemplu, de ce „atoputernica” știință nu era în stare să răspundă la nedumeriri simple, pe care orice om simplu le putea formula. Iar aici se aflau, ca un punct nevralgic, miracolul și taina Învierii.

Treptat, miturile colorate de odinioară au devenit tot mai translucide, lăsând să se vadă, dincolo de nuanțele țipătoare, contururile reale ale lumii în care trăiam. Și îmi amintesc în special tulburarea cu care am descoperit senectutea gândirii mele pervertite la minciună, atunci când l-am ascultat, într-o sală arhiplină, pe regretatul poet și teolog Ioan Alexandru, vorbind cu un patos blând, încărcat de o paradoxală iubire, despre pașii Mântuitorului prin lumea noastră cea muritoare. Eram tânăr. Încă trăiam vremea când drumurile vieții ne erau trasate, fără echivoc, de triburile de indivizi care impuneau dreptatea lor cu forța minciunii și a bâtei, ieșiți din întunericul peșterii unde-și pierduseră germeii spiritului. Am avut atunci o senzație halucinantă, parcă pierdut în sala aceea imensă, printre multe zeci de tineri, la fel ca mine, încremeniți în uimire și revelație. Din acea clipă, lumea mea nu a mai fost ca înainte și tot din acea clipă am simțit că devin tânăr, cu adevărat.

...Dacă mă mut cu șirul amintirilor în Pârscov, satul meu natal (și al marelui scriitor și excelent medic de trupuri și suflete Vasile Voiculescu) de pe Valea Buzăului, aș zice că acolo timpul curgea, ca mai peste tot la țară, în alte alpii. Săptămâna Mare era prilej de adevărată sărbătoare, nu cu petreceri zgomotoase, ci cu seninul sobru, neîntinat, al așteptării marii împliniri. Nu știi de ce, poate nici azi n-aș putea să explic în cuvinte de ce supliciu Mântuitorului, încheiat cu răstignirea și cu moartea Sa pe cruce, avea și are în lumea satului un înțeles mai profund, mai marcant, decât cel al Nașterii Sale. O altă punte între lumi, o altă trăire a sensului vieții și neființei sădește în noi vibrații de iubire și lumină, așa cum nimic altceva pe lumea asta nu poate. Și abia atunci înțeleg ce înseamnă cu adevărat să fii liber, să iubești, să fii o parte – oricât de mică, dar foarte importantă – dintr-un întreg etern și de nespulberat.

În noaptea aceea de taină și iubire, așa cum va rămâne în mine până dincolo de marginile văzute și nevăzute ale vieții, pe ulițele satului încep să se reverse, către dimineață, râuri de licurici – lumina lină primită în lumânări din altarul bisericii – însoțite de murmurul pașnic și armonios al vocilor dreptcredincioșilor ieșiți de la slujba Învierii. E momentul împăcării oamenilor cu ei înșiși și, chiar dacă talazurile lumii pândesc deseori să tulbure această pace deplină, măcar clipa aceea, zilele acelea unice capătă valoare mai mare decât o eternitate pierdută în zbateri pământești. Mă-ntorc atunci mereu în mine însumi și știu și cred că, împreună cu lumina din sufletul meu, se revarsă în fluviul veșniciei flăcările tuturor celor care simt la fel iubirea cea adevărată, adevărul care nu are decât o singură înfățișare.

ANOTIMPUL PRIETENULUI PIERDUT

Știe cineva să spună ce este cu-adevărat prietenia? Mă îndoiesc. Pentru că așa ceva doar se simte, nu se colorează în vorbe lumesci. E o taină a fiecăruia dintre noi, la fel cum este credința cea adevărată, pe care nu o poți mărturisi în fața semenilor, ci numai în simțirea prezenței lui Dumnezeu. Îți spun toate astea, prietene, amintindu-mi de vremea copilăriei, de primăverile cu soare și cu multe flori și cu zilele de Paști, când în mintea mea nu existau bariere și senzori interzise, iar răul se înfățișa doar sub chip de balaur din basmele care, oricum, știam că sunt doar închipuiri. Sigur, tot fantasmă ni se spunea la școală că sunt și miturile biblice, fiindcă pe vremea aceea Iisus „trebuia”, cel mult, să calce alături de personajele din romane, altfel devenind o amenințare la adresa regimului comunist. Dar copilul care eram n-avea habar de tot ce se urzea prin laboratoarele și catacombele politicii vremii.

Erau zile de primăvară, când parcă orice vis, orice închipuire deveneau posibile. O amintire ca de început de lume mi-a rămas în minte – de ce, oare? – mereu la fel de vie și de miraculoasă. Mama și tata, într-o duminică însorită de Paști, într-o încăpere a casei neterminată și doar pe jumătate bună de locuit în ea. Și noi, copiii, adică eu și soră-mea, făcându-ne de lucru pe lângă ei, cu gândul poficios lunecând spre ouăle roșii și cozonacii plăcut mirositori. Eu, băiat fiind, mă uitam fascinat la ritualul bărbieritului, pe care tata mi-l oferea făcând de fapt gesturi comune. Nu erau vremuri de bunăstare grozavă, nici familia nu avea cine știe ce venituri, așa că tata folosea și refolosea lamele de ras într-un fel foarte original. Mai întâi, le ascuțea minute în șir frecându-le de peretele interior al unui pahar de sticlă, abia apoi trecând la bărbieritul propriu-zis, care mă amuza nespun, când tata își întindea pielea feței plimbându-și limba pe sub gingii. Dar momentul acela ca o fărâmă de mit se referă la altceva. Cu fața proaspăt netezită și impregnată de mirosul apei de colonie pe care azi am numi-o parfum ieftin (nu exista atunci, nici în închipuire, vreun... *after shave*), tata a aruncat către mama o privire plină de iubire, a început să cânte cu voce domoală un colind de Crăciun, în care pomenea de Fecioara Maria (numele mamei fiind Maria) și preț de câteva momente s-au privit complice, zâmbindu-și. Atunci, imaginea aceasta nu mi-a spus nimic, nici n-avea cum, dar iată că am păstrat-o în amintire, iar azi, așa zice că ea poate să înfățișeze pentru mine începutul lumii...

Săptămâna Mare avea pentru noi, copiii, un preț împărțit – cum ar zice un filosof din zilele noastre – între sacru și profan. Simțeam, fără să înțelegem prea bine, taina și semnificația acelei comemorări repetate an de an, dar altfel ne bucura gândul de pici năzbâtoși că avea să urmeze o mică vacanță și că mesele vor fi încărcate de bucate ce ne făceau să salivăm numai dând târcoale bucătăriei. Și mai era aproape ziua de 1 Mai, când ne adunam mai mulți prieteni, pentru a lua în picioare drumul peste râul Buzău și peste deal, până la Mănăstirea Ciolanu, unde așterneam pe iarba de sub buza pădurii un șervet, pe care înșiram bucatele reci aduse de fiecare de-acasă, savurându-le apoi ca pe niște delicatose nemaivăzute, după atâta drum obositor și de obicei plin de peripeții.

Într-o asemenea vreme premergătoare Paștilor, am trăit însă și o întâmplare, o experiență – nici azi nu știu cum s-o numesc mai corect – care m-a marcat mai ales în anii ce au urmat. Era tot primăvară, se apropia sârbătoarea de Paști și, într-o zi, în curtea casei noastre, plină de iarbă, a apărut un oaspete neașteptat pentru mine. Un ied. De fapt, o căpriță cu mugurii cornițelor abia mijiți sub puful maro al blăniței. Jucăușă și dornică de companie, mai tot timpul chema pe cineva să-i fie în preajmă. Așa gândeam eu, căci, de fapt, ea își chema pesemne mama să-i stea alături și s-o hrănească. Nu-i vorba, că ronțăia cu plăcere iarba crudă din jur, însă sensul adevărat al aducerii ieduței în curtea noastră nu l-am priceput atunci. Am botezat-o imediat Dița. Mergeam la școală și abia așteptam să mă întorc, ca să mă joc cu prietena mea necuvântătoare, care devenea și ea la fel de dornică de hârjoană. Totul era o joacă, nu-i așa? Dar asta, fiindcă și eu, și Dița eram copii.

Într-o zi – eram în Săptămâna Mare, deci ziua de Paști se apropia – m-am întors de la școală și în curte am găsit doar parul de care fusese legată Dița. Ea nu mai era. I-am întrebat pe ai mei ce se întâmplase, nu îmi amintesc ce mi-au răspuns, oricum, nu mi-au spus adevărul. Apoi, eu m-am luat cu cărțile, cu alte jocuri, cu serile de Denii la biserică, unde mă hârjoneam cu prietenii printre morminte, mai degrabă nepăsători la solemnitatea slujbei religioase din biserică. Și, desigur, în duminica de Paști am stat la masă, unde nu a lipsit drobul pe care mama se pricepea să-l prepare ca nimeni altcineva. Uitasem de Dița. Dar ea - ai înțeles, nu-i așa? - se afla acolo. Era deopotrivă jertfa pentru acele zile încărcate de durere și de iubire, ca și amintirea pentru mai târziu a unei prietenii pierdute. O prietenie întipărită – dar cu ce preț! – în sufletul meu, ca un anotimp de demult, care nu se va întoarce decât atunci când lumile văzute și cele nevăzute se vor roti în cu

totul alte dimensiuni. Dacă aş fi poet, poate aş scrie așa: „Doamne, am visat un ceas mergând înapoi și am râs, pe când trebuia să mă tem!”

Eterna și fascinanta planetă Kitsch

Cuvântul care denumește această mișcare – artistică, în principiu – provine din limba germană și se referă la produse artistice care apelează la gustul popular sau la cel al unor persoane fără o cultură în domeniu, printr-o veritabilă eferescență sentimentală. Verbul german *verkitschen* înseamnă „a vinde sub preț”, iar *kitschen* se referă la „a strânge gunoaiile de pe stradă”. În același timp, asemenea creații sunt considerate de alte persoane efectiv de prost-gust, urâte, false, lipsite de stil. Aceasta, deși există și o categorie a publicului care le apreciază la modul cât se poate de serios ori, dimpotrivă, cu ironie sau pentru a se amuza. Termenul s-a folosit pentru prima dată în secolul al XIX-lea, în legătură cu o estetică ce a favorizat ceea ce criticii de artă au categorisit mai târziu drept sentimentalism și melodramă exagerate.

Într-un fel, a vorbi despre „arta kitsch-ului” – deși e asociată frecvent cu sintagma „artă sentimentală” – constituie un nonsens, un paradox sau, dacă vreți, un oximoron, din punct de vedere stilistic. Ceva mai explicit, am putea spune că un (obiect) kitsch este o creație lipsită de valoarea artistică pe care ar dori să o reprezinte, de fapt fiind realizat în scop ornamental și decorativ. Pentru lumea noastră, ar fi suficient să evocăm celebrul pește de sticlă al „epocii de aur” (ea însăși un kitsch, dar de cu totul altă factură), de obicei așezat pe televizorul din sufrageria ticsită de bibelouri înfățișând animale, personaje umane ca „bețivul”, „pescarul”, „bătrânii” și altele asemenea, dar putem face trimitere și la strident colorații „pitici de grădină”, cu toate accesoriile lor plantate prin unele curți generoase ca spațiu.

Ca termen descriptiv, kitsch-ul își are originea pe piețele de artă din orașul Munchen al anilor 1860–1870, trimitând la imagini și schițe ieftine, populare și ușor vandabile. Studiul kitsch-ului s-a făcut aproape exclusiv în limba germană până în anii '70, Walter Benjamin fiind un important cunoscător al domeniului. Scriitorul modernist Hermann Broch susține că esența kitsch-ului este imitația: acesta imită predecesorul său imediat, altfel spus sursa, fără a ține cont de etică; el își propune să copieze frumosul, nu binele. Potrivit lui Walter Benjamin, spre deosebire de arta autentică, kitsch-ul reprezintă un lucru utilitar, lipsit de orice distanță critică dintre obiect și observator; acesta „oferă satisfacție emoțională instantanee fără efort intelectual, fără cerința distanței, fără sublimare”.

O observație importantă pentru oricine ar fi că termenul în discuție nu trebuie restrâns la pictură (să ne amintim peisajele nocturne din care nu lipsesc lacul, luna plină, o margine de pădure, eventual și un foc în jurul căruia se prepară cina!), la tapiserie (ce poate fi mai faimos decât „Răpirea din serai”?) ori la susmenționatele modelaje de lut și sticlă. Ideea de kitsch se aplică uneori și muzicii ori literaturii, iar unii critici se dovedesc cu totul neînghăduitori cu stilul respectiv. De pildă, potrivit lui Roger Scruton, „Kitsch-ul este o artă falsă, care exprimă emoții false, al căror scop este să înșele consumatorul, făcându-l să creadă că simte ceva profund și serios.”

Orice s-ar spune și oricât de detestat ar fi acest domeniu, el este și chiar e necesar să fie inclus/acceptat în sfera largă a artei. La urma-urmei, în absolut toate domeniile artistice există creații penibile, lamentabile, totalmente lipsite de valoare, însă fără doar și poate care nu pot fi considerate kitsch. Totodată, nu trebuie omis faptul că un artist ca Thomas Kinkade (1958–2012), reprezentant de frunte al curentului, a fost deseori apreciat de critici pentru peisajele sale idilice. Dar nu vorbim doar despre spațiul cultural germanic și anglo-saxon. Cultura manga din Japonia de azi, picturile norvegianului Odd Nerdrum, seria nord-americană „Dinastia” și alte asemenea realizări cultivă și dezvoltă kitsch-ul, inclusiv în arta decorativă, în vestimentație, în arhitectură ori în ultrarăspânditele „suveniruri” ieftine. De fapt, toate acestea nu sunt nimic altceva decât niște reflectări fidele ale lumii fizice, ale mentalității umane și ale năzuințelor din prezentul pe care îl trăim cu toții.*)

.....
*) *Cu câteva luni în urmă, aflându-mă într-un frumos oraș transilvănean, am avut bucuria să găsesc un anticariat cu tot felul de lucruri vechi, cele mai multe aduse din Germania: vase de sticlă, porțelan, ceramică ori metal, lucrute cu măiestrie, veșminte și încălțări, obiecte decorative, mici suveniruri și altele asemenea. Din contemplarea în detaliu a acestora, am fost „extras” brusc odată cu intrarea în micul magazin a unui gen de „desant” alcătuit din trei bărbați abia coborâți dintr-un autocar cu turiști. Erau din cale-afară de grăbiți și nu s-au arătat deloc impresionați de piesele de pe rafturi, care spuneau câte o istorie fascinantă,*

fiecare dintre ele. S-au îndreptat direct către vânzătoarea care rămăsese încremenită și au întrebat-o răsplat, cu volumul vocii la maximum, probabil pentru a nu lăsa loc de îndoială asupra prezenței lor acolo: „Magneți pentru frigider aveți?”

Relatarea s-ar putea opri aici, dar... La răspunsul negativ al femeii, cei trei au schimbat între ei priviri nemulțumite și au întrebat-o unde pot căuta așa ceva, Nu mai contează ce răspuns au primit. În clipa următoare au făcut stânga-mprejur și au ieșit pe ușă la fel de intempestiv precum intraseră. Și – nu știu cum să explic – în urma lor parcă a rămas o dâră înecăcioasă de kitsch. Vreau să zic, de oameni-kitsch! Căci, fatalmente, există și așa ceva...

UN VEAC DE IUBIRE

“Recunoștința e floare rară și dacă nu o îngrijești se usucă, moare.” Așa mi-a spus bătrânul învățător, la despărțire, în urmă cu mai mulți ani, după ce îi făcusem o vizită la locuința sa din Pârscov. A rămas apoi acolo, în prag, pentru că, de o vreme, bolile bătrâneții nu-i mai dădeau voie să iasă decât până la ușă sau pe balconul casei, unde soarele își găsea deseori culcuș molatic și tăcut, de lumină. La fel ca acum un an sau ca acum zece-douăzeci-cincizeci de ani; sau poate ca acum un veac, când vedea lumina zilei cel ce avea să devină învățătorul „de țară” Constantin UNGUREANU...

Un fel de fatalism, de pesimism fără leac, ne face parcă tot mai des să privim jumătatea goală a paharului, alungând din noi zâmbetul, bucuria, speranța. Deși, parcă prin definiție, omul este cea mai însetată de viață ființă, mai mereu gândim cu tristețe că nimeni și nimic nu ne poate ajuta să atingem bariera “intangibilă” a unui secol de trai pământesc. Domnul Ungureanu – cum îl știe toată lumea din sat – cu siguranță nu s-a gândit să-și lungească existența atât de mult, dar a știut, în cei 100 de ani de viață, să dăruiască și să se dăruiască mai ales generațiilor tinere, cât pentru zece veacuri.

Avea o memorie uluitoare fostul învățător, chiar dacă în ultima vreme trupul nu-l mai ajuta să stea la fel de drept, de neclintit, ca altădată. Îmi povestea, cu amănunte incredibile, mai întâi despre anii petrecuți pe front, în al doilea război care a întunecat lumea. Fusesse înrolat într-un regiment de care de luptă, ajunsese la Chișinău și... „Eram propuși să mergem mai departe, la Cotul Donului. Și într-o zi, când ne aflam la refacere în pădurea Meleșteu, colonelul Iliescu a văzut că sunt așa, mai trist. După două-trei zile, a dat ordin să fie trimiși în țară vreo 30 de militari, între care mă aflam și eu. Poate așa a vrut Dumnezeu, ca să scap cu viață, că războiul nu aduce niciodată bucurii.”

Pe vremea aceea, Constantin Ungureanu era deja un învățător cu experiență, după anii de activitate petrecuți mai degrabă într-o pribegie continuă: primul an în satul Grabicina de Sus, al doilea în Găvanele, apoi la Bălți, tocmai în Basarabia. Aici, își amintește bătrânul, a ajuns după multe peripeții, mergând de la Chișinău vreo 25 de kilometri cu o caleașcă, leit diligența din filmele cu cow-boys, apoi cale de alți kilometri pe jos. A fost și director de școală la Întorsura Buzăului, dar a avut și prilejul să predea la oraș, în Buzău, în Eforie Sud și chiar în București. Totuși, n-a dorit nici o clipă să schimbe liniștea patriarhală, de dincolo de timp, a satului buzoian, cu forfota obositoare a străzilor asfaltate. Așa a ajuns în Pârscovul lui Vasile Voiculescu, aflat nu departe de Trestia, satul său natal. E drept, o vreme a fost nevoit să predea de toate, și la ciclul I, și la ciclul II, gimnaziul de azi. „După câțva timp, nu mai puteam să vorbesc, aproape că nu mai aveam voce și am cerut să rămân doar la cei mici. Șefii mă cunoșteau bine, că în toți anii mei de învățământ nu am primit decât un calificativ *bine*, în rest numai *foarte bine*. Au vrut să mă numească inspector, dar eu știam că, dacă eram foarte exigent cu mine, la fel aveam să fiu și cu colegii și asta mă putea îndepărta de ei. Așa că am refuzat!”

În cei 42 de ani la catedră, învățătorul superior (așa era titulatura pe vremea aceea) Constantin Ungureanu a deschis cutia magică a cuvântului ziditor pentru copii cărora nimeni nu le poate ști numărul. De-a lungul timpului, a adunat saci întregi cu scrisori de la foștii elevi risipiți de soartă prin toată țara și prin lume, scrisori devenite documente de preț, de care sufletul său nu s-a îndurat să se despartă. Din 1939, i-a stat alături soția sa, Afrodita, o femeie de o frumusețe aproape mistică, la fel de exigentă ca el, mai întâi de toate cu propria persoană, dar emanând și o căldură, o lumină lăuntrică de omenie ce au făcut-o mereu respectată și iubită.

I-a despărțit legea altor lumi, de dincolo de înțelegerea noastră, când se aflau în pragul împlinirii a șase decenii de căsnicie. O viață de om... Multă vreme, cât puterile încă îl mai țineau, Domnul Ungureanu mergea aproape zi de zi la cimitir, cu un buchetel de flori în mână, la întâlnirea cu amintirile unor ani duși pe o cale fără de întoarcere. Apoi, vârsta a început să-și spună cuvântul. Grădina – care altădată era un rai al florilor și care, ceva mai departe, le oferea toate cele trebuincioase traiului, ca un fel de recunoștință pentru dragostea

cu care dascălul de țară o gătea zilnic ca de sărbătoare – a îmbătrânit parcă și ea, încet-încet, florile sălbătice privind cu tristețe către zidurile casei, dintre care stăpânul lor ieșea tot mai rar.

„Nimănui nu-i doresc să ajungă ca mine, la o sută de ani.” – mi-a spus bătrânul dascăl, cu o înverșunare abia stăpânită. Și am ghicit, în spatele vorbelor sale, tristețe și neputință și nostalgie, ascunse sub înțeleaptă tăcere. Mi-a arătat apoi biblioteca în care vedeam pentru prima dată cărți rare astăzi, tipărite acum 50-60 de ani, scuzându-se, în pofida ordinii ce domnea în întreaga casă, că nu mai poate să pună toate lucrurile la locul lor. La plecare, mi-a ținut mâna strâns într-a sa, într-un fel anume, de nedescris, ca și cum și-ar fi luat bunrămas de la fiul pe care nu l-a avut niciodată, deși cu siguranță și-l va fi dorit cât nu se poate spune. De fapt, centenarul dascăl Constantin Ungureanu cu siguranță a avut întotdeauna alături, măcar cu sufletul, sute ori poate mii de fii și fiice, copiii ce i-au fost odinioară elevi. Și căroră le-a dăruit din ființa lui și le-a dăruit până la capăt acest lucru neprețuit: veacul său de iubire.

* * *

...Martie 2010. Fostul învățător Constantin Ungureanu a murit. Domnul Ungureanu avea 101 ani. În octombrie 2010 ar fi împlinit 102 ani.

Adrian Nicolae POPESCU

INIMA STRĂINULUI

Nuvelă-foleton (9)

– Iată o bună întrebare pentru Marcu la care cred că va răspunde cu plăcere, zise surâzând Sefora.

Eusebiu o privi și înțelese că ei îi plăcuse întrebarea lui și că îl privea cu bunăvoință și interes.

– Mă bucur că în tumultul acestor vremuri atât de tulburi, există oameni ce îl caută pe Dumnezeu! Calea lui Dumnezeu este cea a unui drum pe care în această viață îl parcurgem pas cu pas îndurând uneori greutateți, însă fiind animați de harul Său minunat pentru a nu ne da bătăuți. Iisus ne-a spus: „Eu sunt Calea,

Adevărul și Viața. Nimeni nu vine la Tatăl decât prin Mine.” Trăim în această lume și observăm cum oamenii aleargă pe diferite căi ale distracției pentru a găsi fericirea. Dar există și oameni precum noi, ce căutăm ceva mai înalt și aspirăm după iluminare și noblete, și ajungem la concluzia că tot acest freamăt este datorită faptului

că harul Său ne-a atins inima și noi am răspuns pozitiv la o astfel de atingere divină. Apoi începem să descoperim că în această lume a răutății există oameni ce propovăduiesc vestea bună a mântuirii și ni se deschide în fața noastră fascinanta dimensiune a eternității de care devenim tot mai mult atrași. Numai gândul că există noul Ierusalim, locul în care oamenii mântuiți din toate timpurile vor locui în prezența lui Dumnezeu, ne motivează să pornim în marea aventură a cunoașterii lui Dumnezeu ce nu se realizează decât prin contemplarea lui Hristos și a jertfei ce El a realizat-o la Golgota pentru noi toți! Încerc să schițez un prim itinerar pentru ca tu și toți ceilalți care sunt interesați să poată înțelege bunătatea lui Dumnezeu ce în mod duios ne cheamă să pășim pe această cale a mântuirii...

– Stai puțin dar dacă există un astfel de Dumnezeu, de ce există și răul pe pământ și de ce suferă oameni nevinovați? Întrebă Titu după ce îl întrerupse pe Marcu.

– Din perspectiva noastră umană, limitată, nu este ușor de înțeles acest subiect. Dar tot Marcu ar putea cel mai bine să vă lămurească, remarcă Sefora.

Marcu stătu puțin pe gânduri, apoi zise:

– Este o întrebare cu care m-am întâlnit de multe ori în timp ce am discutat cu diferiți oameni din Scripturi. Unii m-au întrebat de ce a îngăduit Dumnezeu pandemia ce a decimat vieți omenești! Pentru că toată această pandemiei pentru mine este evident că este o lucrare ce vine de la Satana pentru ai distruge pe oameni...

– Te întrerup din nou pentru a te întreba ce crezi tu despre această pandemie, sau mai bine zis plandemie, întrebă din nou Titu.

– Eu cred că originea acestui virus la ora actuală este necunoscută, pentru că pe internet circulă trei posibile ipoteze, dar nici una din ele nu are dovezi suficiente pentru a-și susține justetea. Se crede că virusul ar fi fost creat în mod artificial în laborator și dat în lume pentru depopularea planetei și cu scopul de a porni marea resetare de o elită ce conduce totul din umbră. Apoi există ipoteza că în mod accidental a fost scăpat din laborator și așa a început dezastrul numit corona-virus. Și există și explicația precum că virusul vine de la liliaci care în ultimul timp devine tot mai greu de crezut...

– Dar tu personal ce crezi, care dintre cele trei variante este cea adevărată? Întrebă nerăbdător Titu.

– Îmi este greu să mă pronunț datorită faptului că nu există dovezi suficiente pentru a argumenta că una din cele trei ipoteze ar fi cea adevărată.

– Mai bine ar fi să nu tot căutăm să despicăm firul în patru și să respectăm tot ceea ce autoritățile ne cer și să fim mai echilibrați ferindu-ne astfel de extreme și să avem răbdare că totul se va termina cu bine, zise Liviu.

– Ce spui tu Liviu este poziția pe care autoritățile doresc să o adoptăm, dar eu personal chiar dacă nu am dovezi suficiente cred că este la mijloc un plan diabolic, spuse Iulian.

– Eu tot la fel cred și doresc să te ascult pe mai departe cum explici existența răului și a suferinței în contextul în care afirmi că există un Dumnezeu plin de bunătate! Zise Titu.

– Dar dacă dorești ca Marcu să explice aceste lucruri nu îl mai întrerupe mereu, spuse Eusebiu puțin supărat pe Titu.

– Da, Eusebiu are perfectă dreptate ar trebui să-l lăsăm pe Marcu să vorbească neîntrerupt, zise Sefora privind spre Eusebiu, privirile lor se întâlniră din nou și Eusebiu simți dorința de a o cunoaște mai bine și de a fi prietena sa.

– Nu este nici o problemă că mă întrerupe, are multe frământări și nedumeriri și de aceea o face pentru că dorește lămuriri. Dar să revin la ceea ce spuneam și anume, de ce tace Dumnezeu și nu intervine pentru că răutatea și păcatele lumii noastre sunt mari! Dar Dumnezeu nu va tăcea la nesfârșit ci va interveni pentru ai ajuta pe oameni. Un alt lucru care este foarte important este faptul că nu trebuie să privim tot ce se întâmplă ca având o finalitate doar aici pe pământ, ca și cum totul este doar aici și acum și că tot ce se termină rău pe acest pământ va rămâne pentru totdeauna așa. Să nu uităm că Dumnezeu lucrează și privește lucrurile din perspectiva veșniciei Sale, iar cei ce aici au suferit pe nedrept, în lumea celor mântuiți vor avea parte de mângâiere. Ca răspuns la întrebarea de ce există răul pe pământ și de ce Dumnezeu nu îi pune capăt, trebuie să încep să explic cum a fost odată în ceruri în lumea desăvârșită a lui Dumnezeu unde a început mai întâi lupta dintre bine și rău ce mai apoi a fost transportată pe pământ. Pentru că aici pe planeta albastră prin căderea lui Adam și a Evei, lui Satana i sau deschis larg porțile pentru a instaura împărăția întunericului. De ce nu a eradicat dintr-o dată Dumnezeu răul? Cum s-a implicat El în această luptă dintre bine și rău? Ce înseamnă Golgota pentru noi și cum putem înțelege prin prisma jertfei lui Iisus sacrificiul imens al iubirii divine oferit în favoarea noastră? Am să încerc să vă explic începând cu precizarea că Dumnezeu n-a creat răul...

– Te întrerup din nou, dacă ne luăm după credințele populare ce ne spun că Satana este întruchiparea răului, atunci de ce spui că Dumnezeu nu a creat răul pentru că Satana este tot o creatură a lui Dumnezeu?

– Important este să înțelegem că Dumnezeu a creat un heruvim numit Lucifer ce era purtătorul de lumină și care stătea în preajma tronului lui Dumnezeu, căruia dintre toate ființele create de Dumnezeu i s-a descoperit cel mai mult dragostea divină. Însă cum a devenit acest heruvim neprihănit, Satana cel ce este ucigaș de oameni și tatăl minciunii este ceea ce Sfintele Scripturi numesc taina fărădelegii despre care doresc să vă vorbesc și să o așez în contrast cu taina evlaviei care este întruparea lui Iisus în cadrul planului de mântuire...

Marcu se opri puțin pentru a închide telefonul său mobil ce sună.

– Discuția de astăzi începe să fie foarte interesantă și să sperăm că vom reuși cu răspunsurile noastre să fim la înălțimea așteptărilor oaspeților noștri, care după cum văd au frământări mari, cel puțin Eusebiu cu care lucrez la fabrică de ceva timp și pe care îl știu că este un băiat de treabă caută de ceva timp calea mântuirii, spuse Marcela.

– Asta îmi place și mie la întâlnirile noastre că Marcu ne introduce în profunzimile Sfintelor Scripturi și ni-l descoperă pe Dumnezeu într-o lumină nouă care pe mine mă fascinează. De aceea nu doresc să pierd aceste întâlniri, iar când nu reușesc să vin simt un gol în sufletul meu. La lucru nu am timp să stau de vorbă cu Marcu, de aceea îmi plac aceste întâlniri ce gravitează în jurul cuvântului lui Dumnezeu. Dar să-l lăsăm pe Marcu pe mai departe să ne explice lucrurile minunate ale lui Dumnezeu, zise Iulian.

– Lucifer a trăit în ceruri într-un mediu desăvârșit, cum s-a transformat El dintr-un heruvim neprihănit în Satana autorul răului, al păcatului și morții, este greu să înțelegem datorită faptului că prin condiția noastră umană suntem limitați. Teologii de-a lungul timpului au căutat să dea unele explicații și au spus că în inima lui neprihănită a început să se nască invidia datorită faptului că nu era chemat la sfaturile Dumnezeirii acolo unde erau prezenți Tatăl, Fiul, și Duhul Sfânt. Apoi s-a mai spus că a fost gelos pe poziția lui Hristos din ceruri. Cert este că Lucifer era foarte iubit de îngeri și era conducătorul oștilor îngerești. Dar rămâne o taină faptul că într-o lume ca a cerului perfectă fără a putea fi ispitit din exterior a apărut păcatul în inima Sa. Sfintele Scripturi ne spun că la un moment dat El a dorit să fie ca Cel Prea Înalt, o istorie asemănătoare este răzvrătirea lui Absalom împotriva tatălui său David. Unii îmi spun dacă Dumnezeu este atotștiutor și cunoaște viitorul de ce l-a creat pe Lucifer? Răspunsul meu este că atunci când Dumnezeu a creat ființe morale libere și-a asumat riscul ca la un moment dat aceste ființe să se răzvrătească împotriva Sa. După transformarea interioară a lui Lucifer, în ceruri a început un război de natură ideologică având în centru caracterul lui Dumnezeu. Lucifer în mod serios începea să pună la îndoială faptul că Dumnezeu își iubește ființele create, și astfel a început să semene discordia printre îngeri captând atenția unora. Hristos l-a prevenit de pericolul în care se afla și de faptul că aducea discordie în acea lume desăvârșită. Dar Lucifer nu l-a ascultat și s-a transformat în Satana pentru că păcatul are o putere misterioasă în a transforma în rău orice ființă care se supune atracției sale! Războiul ideologic din ceruri ajunsese la un punct în care nu s-a mai putut ca Satana să mai rămână acolo și a fost aruncat pe pământ și așa a început istoria durerii și morții de pe planeta noastră. De ce Dumnezeu nu l-a distrus dintr-o dată pe Satana? Pentru că atunci îngerii ar fi socotit ca juste acele afirmații prin care Lucifer susținea că Dumnezeu nu îi iubește cu adevărat și le îngrădește libertatea. Dumnezeu dragostei era prezentat de Lucifer ca un adevărat tiran înaintea universului. De aceea i s-a dat timp Satanei să-și desfășoare activitatea pentru ca îngerii și lumile necăzute în păcat să înțeleagă natura răului. Marea luptă este atât de profundă și dramatică. În contrast cu taina fărădelegii, în Sfintele Scripturi ne este revelată taina evlaviei care nu este altceva decât întruparea lui Iisus pentru a salva neamul omenesc din robia păcatului și al elibera din împărăția întunericului. Dar și taina evlaviei ridică o întrebare și anume: De ce ne iubește Dumnezeu atât de mult? Pentru că a preferat decât să ne piardă, să riște foarte mult în persoana lui Iisus ce a riscat în cadrul planului de mântuire să fie pierdut pentru totdeauna. Pe paginile Sfintelor Scripturi de la Geneza la Apocalipsa ne este relevată știința mântuirii toate celelalte subiecte sunt secundare sau ne ajută într-un fel sau altul să înțelegem această știință. Întruparea lui Iisus este un act de iubire ce ne uimește enorm de mult pentru că nu putem explica în totalitate cum Iisus ce este Dumnezeu în mod deplin a putut să devin om în mod deplin pentru a ne salva pe noi! Apostolul Pavel îl numește cel de-al doilea Adam pentru că El a recâștigat tot ce s-a pierdut prin primul Adam. Dar să încerc să vă explic care este diferența dintre natura umană a primului Adam și natura celui de-al doilea Adam. Primul Adam a avut o natură desăvârșită pentru că a fost primul om ce a ieșit din mâinile lui Dumnezeu ce l-a modelat din țărână după care i-a suflat în nări suflare de viață și astfel Adam a devenit un suflet viu. Adam și Eva au locuit în Edenul creat de Dumnezeu special pentru ei. Viața lor acolo era nespuse de frumoasă, trăind în mijlocul naturii înconjurați fiind de animalele ce pe atunci nu aveau

capacitatea de a face rău, mă refer la ceea ce azi există în regnul animal și anume cum animalele se sfâșie și devorează una pe alta, păcatul a schimbat starea lucrurilor. Mai presus de orice altceva privilegiul lor era nespus de mare pentru că aveau comuniune cu Dumnezeu și îngerii față către față. O astfel de viață trebuie să fi fost nespus de frumoasă. Însă a urmat căderea lor în păcat ce a fost poarta prin care păcatul, răul, durerea și moartea au intrat în lume. Și generații după generații de oameni au pășit pe calea cea largă a neascultării. Neamul omenesc era sortit pierii, iar Satana jubila. Însă în ceasul cel mai întunecat al istoriei omenirii, când demonii domneau peste viețile oamenilor, Iisus s-a întrupat și a devenit copilășul din Betleem. Aici este marea taină a evlaviei pe care o tot contemplăm, înțelegând doar mici licăriri din profunzimea și frumusețea ei. A urmat apoi copilăria și adolescența lui Iisus, și până la vârsta bărbăției Satana a căutat să-L învingă cu felurite ispite, însă El a biruit pentru ca prin biruința Sa să ne ofere nouă o cale spre Dumnezeu și spre noul Ierusalim. Și astfel avem speranță că domnia întunericului și a răului va avea un final. Apoi a urmat acea minunată perioadă de trei ani și jumătate pe când Iisus fiind bărbat în toată puterea cuvântului și-a început lucrarea sa publică, Evangheliile ne consemnează acest lucru. Apoi momentul jertfei Sale, punctul culminant unde suprema ură personificată pe deplin în Satana și demonii Săi și suprema iubire ce era și este Iisus, s-au întâlnit la Golgota. Iar Iisus a învins în primul rând prin sacrificiu și jertfă. Dacă dorim să înțelegem câte ceva despre suferința umană, să privim scenele finale din viața lui Iisus și să înțelegem că suferințele și păcatele noastre l-au lovit pe El la cruce. Luând asupra Sa o natură umană degenerată de păcat, după milenii de degenerare a neamului omenesc Iisus a triumfat asupra Satanei, păcatului și morții. Pentru ca noi să putem păși pe calea mântuirii animați de speranță.

– Impresionant tot ce ne-ai spus, eu personal în viața mea de până acum nu am înțeles atât de profund aceste lucruri despre jertfa lui Iisus. Dar de astăzi doresc să descopăr mai mult din lucrurile Sale minunate și mă voi dedica în primul rând citirii Noului Testament, zise Eusebiu.

– Din nou ne uimești Marcu, și tot timpul plec de la aceste întâlniri ale noastre cu pace sufletească și dorința de a face bine, spuse Iulian.

– Ești mulțumit de răspunsurile lui Marcu? Îl întrebă Sefora pe Titu.

– Da, a reușit să cuprindă în discursul său multe lucruri care pe mine mă interesau, îi răspunse Titu.

– Voi sunteți la început și abia începeți să descoperiți lucrurile minunate ale lui Dumnezeu. Și ca să mă folosesc de un exemplu evanghelic la un moment dat Iisus le-a spus ucenicilor: „Mai am să vă spun multe lucruri, dar acum nu le puteți purta.” Așa este și cu voi dacă veți dori să mai participați la întâlnirile noastre eu vă voi împărtăși mai mult din aceste lucruri, însă voi trebuie să studiați pe cont propriu Sfintele Scripturi altfel este greu să creșteți spiritual. Iar dacă din diferite motive nu veți mai putea participa la întâlnirile noastre mă puteți contacta la telefon și eu vă voi sta la dispoziție pentru a răspunde la întrebările voastre, spuse Marcu.

(Va urma...)

Poezii de Adrian Popescu

A L C H I M I E

*În povarna trupului vărată,
Iar miroase-a sânge fremătând.
Văd pe câmp un armăsar sălbatic,
Veșnic către margini alergând.*

*Pluta se ridică, deci e vreme
Focul să-ntețim sub alambic,
S-așteptăm la vană să ne cheme,
Limpede, licoarea, pic cu pic*

*Și tăria soarelui din sânge
S-o lăsăm să ne pătrundă-n nări
Dezlegând din ochiul care plânge
Veșnicia celor patru zări.*

*Hei, țuicar bătrân cu ochi de mare,
Mai întinde-mi iar paharul tău,
Să-l golesc din nou dintr-o suflare,
Să mă-mbăt de dragoste, din nou!*

RĂSCRUCCI

În Spanii și Italii depărtate,
Ne pleacă triști și ultimii țărani,
Cărând tăcuți desaga cu bucate,
Strângând în palmă ultimii lor bani

Și căutând printre străini arginții
La care altcândva ei n-au râvnit.
Prin cimitire, părăsiți, părinții
Se-ntorc definitiv în somnul-mit.

Strivit de vremi și ani, ceasornicul se
Ascunde în clepsidre, sub nisip,
Când plâng în grajd Joianele nemulse,
Fotografiile nu mai au chip,

Iar casa veche îngenunche-n iarbă,
Cu umbra așternută pe ferești,
Uitând de mustul vechi, pornit să fiarbă,
Strivind magia ultimei povești.

Și simt, din zidul vechi, mâncat de vreme,
Cum îmi pătrund în trup dureri pustii,
Ce vin din veșnicie să mă cheme,
Să mă cufund în alte veșnicii...

CORBUL

- De ce porți doliu? – m-a întrebat astăzi
un corb cu ochii ciudat de limpezi
și pene lucitoare
ca oțelul spadelor de Toledo.
 - Așa e obiceiul când îți moare cineva
i-am răspuns eu.
 - Azi-noapte a fost furtună în mare
Și n-am auzit lucanidele adâncurilor
Trăgând clopotele tristeții.
 - Așa este, dar eu mi-am îngropat în taină
iluziile pe care le-am găsit ucise
între două salturi printre amintiri.
- Și, de fapt, cine ești tu, de mă întrebi
Și cauți cale să pătrunzi în melancolia mea?
- Cine sunt eu? – mi-a spus cu un regret amar
Corbul și m-a privit cu ochii lui ciudat de limpezi
și am avut atunci certitudinea
că mai privisem, în dese rânduri, acei ochi
și că îi cunoșteam foarte bine, dar...
nu-mi aminteam... nu mai știam...
Apoi și-a luat zborul, fără ca măcar
Să rostească acel cuvânt cu înțeles tainic:
NEVERMORE...

Poetul

*Licurici, măi, Licurici,
uite-ți felinaru-aici!
L-ai pierdut prin rămurele
la fereastra casei mele ...
Mi-a prins bine la citit,
c-a fost ceru-acoperit,
nici tu lună, nici tu stea
doar atât: lămpîța ta!*

*Ia-o înapoi și-o ține,
dar mai vino pe la mine...
Eu ca orice Bufnicior,
îmi e drag să scriu scrisori,
iar în nopțile târzii
mai compun și poezii!*

Passionaria STOICESCU

PAGINI DE ISTORIE

Constantin COSTEA

DRAMA SATULUI ROMÂNESC CONTEMPORAN

„Căderea omului contemporan este răul principal, răul de care suferim cu toții și care se manifestă în toate domeniile de activitate umană, de la religie, trecând prin filozofie, știință și artă, până la educație, de la economie până la politică și întreaga condiție istorică și spirituală a omului”. (Ernest Bernea, „Criza lumii modern”, Editura PREDANIA, 2011, p.46).

De-a lungul secolelor satul apare ca un univers în sine, neschimbat în timp și spațiu. A fost imposibil ca destinul său să poată fi afectat pentru că avea tot ceea ce era necesar: tradiții, mod de viață propriu, apoi stil propriu de gândire pentru orice aspect al existenței. În decursul istoriei el a reprezentat baza etnogenezei neamului și a devenit, pe parcursul timpului istoric o formă de organizare administrativă și de existență socio-culturală. Satul mai trăiește și azi cu toate uriașele sale necazuri și micile bucurii vremelnice. Cel mai tragic personaj al istoriei a fost țăranul român, un crucificat al vremurilor. A dat tot dar nu a cerut nimic niciodată, viața lui a fost hrană sfântă pentru pământul strămoșesc iar ridicarea sa la Domnul un refugiu și o odihnă binecuvântată. Bucuria i-a fost adesea străină și chiar dacă a existat, ea a fost efemeră. Omul de la țară nu a avut nimic în afară de mâinile noduroase și grele care, ridicându-se cu evlavie spre cer, chema ploaia să răcorească fruntea lui de zămislicitor al pâinii și al răbdării. Prinț peste câmpii, dealuri și munți a fost primul care a îmbrăcat cămașa morții, dezinteresat, pentru țară, credință și neam. Întotdeauna, la sate, oamenii au fost mai curați, mai calzi, mai buni, mai primitivi. Cu cât noua civilizație se dovedește a fi departe de sat, cu atât oamenii se învrednicesc a fi mai aproape de rădăcinile sufletului românesc. Acum, fala și puterea satului, copiii, s-au dus departe, parcă într-o hârjoană. Atât de departe că dorul de casă le usucă și sufletul și ochii. Sufletul satului românesc este veșnic, este nemuritor. Prin urmare, acest duh sfânt, acest suflet, nu a pierit, el trăiește prin generații, din suflet în suflet de om, aflându-și sălaş în mintea și inima celor care s-au născut și au copilărit la sat. Comuniunea satului românesc izvorâtă din credința sinceră și curată în Dumnezeu se manifesta prin participarea întregii comunități la datinile legate de evenimentele principale din viața fiecărei familii. Nașterea, căsătoria dar și moartea reprezentau momente speciale în care toți locuitorii satului se reuneau într-o caldă unitate. Cântecul, jocul, portul, responsabilitatea unora pentru alții, erau dovada strânsei lor comuniuni. Relația omului de la țară cu Dumnezeu era una apropiată, caldă, umanizată. El se adresează lui Dumnezeu și celorlalți sfinți cu cuvinte calde, blajine, frumos ticluite și orânduie, ca unor părinți înțelepți și iertători, cum ar fi: Tatăl Nostru, Bunule Dumnezeu, Preamărite Stăpân al Nostru, Măicuța Domnului, Blândă și Sfântă, etc. Starea incertă a satului românesc începe imediat după Al Doilea Război Mondial (1939-1945), odată cu instaurarea regimului comunist. Colectivizarea agriculturii, industrializarea forțată și așa-zisa urbanizare, impuse de comuniști au dus la degradarea vieții rurale de altădată, la deteriorarea relațiilor interumane. Procesul va continua cu fenomenul emigrației în Europa și în lumea largă, după evenimentele din 1989. Lucrurile s-au schimbat fundamental și total, odată cu colectivizarea agriculturii, proces care a reprezentat o lovitură mortală dată țăranimii și satului tradițional. Desființarea proprietății private asupra pământului, după modelul sovietic al colhozurilor de pe vremea lui Stalin, a provocat un adevărat cataclism în lumea rurală. Desființarea proprietății țărănești și înființarea, la sate, a G.A.C-urilor (Gospodării Agricole Colective), apoi C.A.P-urilor (Cooperative Agricole de Producție) a transformat țăranimea într-o clasă de „muncitori agricoli”, remunerată cu zile/muncă, plus 3 lei/zi muncă. Procesul s-a încheiat în primăvara anului 1962 și a fost sărbătorit cu mare fast de autoritățile comuniste. Într-o ședință solemnă a Marii Adunări Naționale au fost aduși la București, din toată țara, 11.000 de reprezentanți ai țăranimii, ca un omagiu adus amintirii celor 11.000 de țărani uciși de regimul burghezo-moșieresc în timpul răscoalei țărănești din 1907. Numărul victimelor este cu mult exagerat, însă propaganda comunistă mințea, fără discernământ și fără rușine. Colectivizarea agriculturii s-a realizat în împrejurări deosebit de dificile. Opoziția și reticența majorității țăranilor au determinat autoritățile să recurgă, de cele mai multe ori, la măsuri drastice. În multe sate ale țării au avut loc revolte populare, uneori, destul de violente. Autoritățile comuniste le-au înăbușit cu brutalitate, prin intervenția forțelor de ordine, a Securității și chiar a armatei. Mulți țărani au fost anchetați, închiși,

torturați, condamnați și chiar uciși. Alții au fost deposedați în mod brutal de pământ și de toate bunurile agonisite într-o viață de muncă și de trudă. Apare, instantaneu, după încheierea colectivizării, în lumea satelor, o nouă castă care va prospera de pe urma muncii țăranilor cooperatori. Aceștia sunt brigadierii, șefii de echipă, pontatori, socotitori, magazineri, șoferi, tractoriști, etc. Mecanizarea și chimizarea (de la nitrării pentru pământ la concentratele pentru animale) au invadat lumea rurală. Au apărut, și la sate, acele „magazine universale” în care, cel puțin prin anii ’65-’80, se găseau cam de toate; de la unelte agricole din fier la materiale textile și produse alimentare, la prețuri oarecum acceptabile pentru că unitățile respective aparțineau statului, fiind alimentate, întreținute și controlate de stat. Veți spune că aceste schimbări reprezintă un pas înainte, un progres. Dar pentru satul românesc tradițional de pretutindeni aceste transformări au fost ca niște lovituri mortale. Care sunt efectele acestor transformări? Anumite meserii tradiționale practicate din tată în fiu, vreme de sute de ani au dispărut total sau parțial. Să luăm meseria de fierar; multă vreme, în lumea satului, fierarul era o persoană foarte iubită și, în același timp, utilă. El făcea caiele printru potcoave, țâțâni pentru ușile și ferestrele din lemn, ascuțea sape, topoare, seceri. A dispărut și țesătura domestică, de la cultura inului și a cânepii pe lângă casă, la topit, dărăcit, tors, țesutul la război, cusut, etc. Treptat au apărut detergenții și mașinile de spălat. Nici olarii, dar nici tâmplarii nu au avut o soartă mai bună. Tot ce producea țăranul cu mâinile sale măiestre erau lucruri vii dar, în același timp, prețioase care treceau de la o generație la alta ca niște semne ale unei ordini pe care toți o recunoșteau și în care toți se regăseau. Meseriașii, în această lume ancestrală, erau prețuiți, apreciați și iubiți. Fiecare meserie își avea secretele ei, fiecare cerea o lungă inițiere, fiecare își avea codurile ei, fiecare crea un tip uman ale cărui produse purtau marca cunoașterii, efortului, stilului, talentului și unicității lui.

Astăzi, configurația satului românesc tradițional s-a schimbat. Vatra, portul, tradițiile, meșteșugurile, chiar și păstoritul și agricultura tradițională au deveni elemente ale unei lumi care nu mai poate fi reconstruită decât doar din amintiri. Datorită acestui modernism exacerbat satul românesc se ruinează pe zi ce trece și, în același timp, sunt puse în pericol valorile spirituale ale țăranului român și până la urmă esența umană a neamului românesc. Așezările rurale se află într-un continuu proces de perimare, petrecându-se adevărate drame, cu precădere depopularea masivă, consecință nefastă a sărăciei, scăderea dramatică a natalității, migrația generației tinere și îmbătrânirea populației din mediul rural. La sărbătorile creștine abia dacă mai pâlpaie câte ceva din atmosfera de dăruire creștină care îi însuflețea, odinioară, pe oameni și le dădea speranța statornicirii vieții la țară. Degradarea vieții este ilustrată, printre altele, de apariția foarte multor cazuri de prăbușire morală, alcoolism, apoi prea multă singurătate și înstrăinare, mai puțină solidaritate, mai puțină comuniune și mai puțină fericire și bucurie. Lacom de câștig sau profit imediat și nelimitat, omul individualizat din epoca modernă și postmodernă, secularizat, exploatează în mod nerațional pământul, fără a-i proteja sănătatea sa naturală. Astfel, acest tip uman a pierdut simțul spiritual al relației sale cu pământul, nu mai sfințește locul, cum spune un vechi proverb românesc, ci îl otrăvește, îl degradează și îl îmbolnăvește. Criza ecologică sau criza mediului înconjurător este și o criză spirituală, o consecință a mumificării universului interior al omului contemporan. Prin urmare, adevărata criză începe cu cea a omului, unde criza morală- în înțeles de decădere a bunelor moravuri- este doar un început, propriu unei societăți intrate pe făgașul decadentei, unde lenea, viciul, desfrânarea și dezgustul ajung, uneori, să fie trăite cu rafinament, fenomen care manifestă, parțial, marea criză a spiritului omului contemporan. (Ernest Bernea, „Criza lumii moderne”, Editura PREDANIA, 2011, pag. 17-18). În societatea actuală puternic modernizată, informatizată și computerizată unde fenomenul globalizării și al uniformizării lumii contemporane ne sufocă treptat, reînvierea și păstrarea obiceiurilor și tradițiilor populare este o sarcină și, în același timp, o răspundere dificilă, chiar și pentru niște oameni de bună credință. Se vorbește astăzi despre așa zisa modernitate, despre o viziune nouă asupra lumii, a vieții și a societății. Privind și analizând cu atenție fenomenele din lumea de azi vom observa că ele au dus și acționează în continuare, la absolutizarea rațiunii oamenilor, la evidențierea individualismului acestora. Nevoile societății au fost acoperite de satisfacțiile simțurilor. Lumea a devenit nesățioasă, dominată de obsesia pentru consum. Datorită informaticii oamenii sunt absorbiți și fascinați de informație și cunoașterea exclusiv exterioară. Au dispărut sensibilitatea, trăirea interioară, dragostea față de aproapele tău, chiar și patriotismul, dragostea față de țară. Culmea, în timp foarte scurt, s-a creat un nou tip de om care funcționează după modelul calculatoarele electronice, individ care trăiește în lumea unor realități imagistice. Tipul uman de azi a devenit tot mai dependent de avalanșa informațiilor, fără a le verifica, analiza sau evalua. Fără îndoială acest mod de a privi lumea și ceea ce se petrece în jurul tău duce, inevitabil, la slăbirea și chiar la pierderea capacității de discernământ și de judecată, la alterarea memoriei și a simțurilor. A dispărut armonia și

comunicarea dintre indivizi care formau comunitățile sătești. Oamenii sunt din ce în ce mai suspicioși și, astfel, s-au închisat în individualitatea lor; au apărut un nou tip de relații între oameni, relațiile virtuale reci, lipsite de marile sentimente pe care le trăia omul odinioară, cu sfințenie și înaltă trăire. Iată că omul de azi, sub presiunea tehnicii informaționale a pierdut profunzimea sa spirituală, deschiderea spre lume, spre societate. Individul, dominat de tehnica informațională a devenit egocentric, egoist, crud, iubitor de sine până la paroxism, indiferent față de semenii săi, față de societate, față de mediu. Lumea lui este o lume sumbră, o lume a iluziilor deșarte a drogurilor, a exaltării simțurilor primare, a violenței și chiar a morții. Chiar și credința în Dumnezeu este pusă sub semnul îndoielii, în această lume sumbră. Limba, cea mai prețioasă moștenire a neamului românesc, tezaur minunat pe care strămoșii l-au îmbogățit generație de generație este, practic, sufocată de englezisme, americanisme dar, mai ales, de mahalagisme. Un mijloc de comunicare, odinioară sfânt și curat, astăzi se alterează, pur și simplu, sau mai clar, se manelizează. Limbajul de mahala, propriu până nu de mult ghetourilor și penitenciarelor, este azi un mod de etalare a așa ziselor aptitudini oratorice și spirituale ale acelor care se intitulează, cu infatuare, „cocalari” sau „băieți de băieți”. Imaginea societății contemporane a fost anticipată cu un secol și jumătate în urmă de marele scriitor rus Fiodor Mihailovici Dostoievski (1821-1881), care spunea: „*Vremurile noastre sunt vremea mediocrității, a lipsei de sentimente, a pasiunii pentru incultură, a lenei, a incapacității de a te apuca de treabă și a dorinței de a avea totul de-a gata*”. Pentru acest citat, sper să nu fiu etichetat drept „putinist” de experții și exegeții în ale culturii din zilelor noastre. Cu toate acestea, există în viziunea țaranului român din totdeauna ideea că viața este trecătoare însă satul, comunitatea rurală sunt veșnice și nemuritoare. Prin urmare, sufletul satului românesc nu a pierit, el trăiește prin generații, din suflet în suflet de om, găsindu-și sălaş în inima și mintea celor care își au rădăcinile în el.

1938 - Elevii Școlii Primare, din satul Gloduri, comuna Trestia, 22, Cozieni. Învățător, Costică Mehedintu,

DEMONIZAREA UNUI SIMBOL ANCESTRAL

Adrian Nicolae POPESCU

În toate epocile, omul devenit conștient de valoarea elementelor din jurul său – nu neapărat și cu prioritate de o valoare materială a lor – a fost gata oricând să își asume gestionarea acestora, evident, spre propriul folos. Ceea ce înseamnă, firește, că un lucru nefolositor, incomod, dezagreabil ori de-a dreptul periculos a putut fi eliminat mai devreme sau mai târziu, chiar dacă el includea și părți bune, necesare și utile. În această cuprinzătoare categorie sunt incluse – chiar pe poziții importante, de o semnificație specială – anumite simboluri vizuale. Explicația simplă și succintă a acestui fapt este că asemenea imagini înglobează energii inimaginabile, ce acționează în anumite contexte la nivel subliminal cu o forță imensă.

Unul dintre aceste simboluri, demonizat la modul extrem și de a cărui simplă evocare „se feresc” cei mai mulți contemporani, fără comentarii, este *svastica*. Și se știe bine de ce a devenit o veritabilă sprieătoare: pentru că naziștii lui Adolf Hitler au ales-o drept efigie pentru imperiul lor mult-visat, bazat pe crimă și teroare. În realitate însă, puțină lume cunoaște contextul în care s-a făcut această opțiune și mai ales care este originea svasticii și ce anume semnifică ea cu adevărat, prin însăși existența sa multimilenară și ultrarăspândită.

Svastica sau crucea gamată a început să atragă atenția europenilor la sfârșitul secolului XIX, în urma descoperirilor arheologice ale lui Heinrich Schliemann, cel care a găsit simbolul sus-menționat în situl anticei cetăți Troia. La vremea respectivă, specialiștii au ajuns la concluzia că a fost un simbol specific european, iar ulterior, descoperirea sa printre motivele hitite și ale vechiului Iran au părut să confirme teoria. Descoperirile din ultima parte a secolului XX au venit să completeze însă ceea ce se știa, dând o altă perspectivă asupra istoriei svasticii, întrucât cea mai veche localizare a imaginii sale (cel puțin, cunoscută și confirmată științific până în prezent) o găsim în culturile Cucuteni și Trypillia (Ucraina), pe vase ceramice cu o vechime de peste 7.000 de ani. Cu toate acestea, în mod surprinzător, sursele oficiale occidentale fac trimitere la antica Mesopotamia ca loc de origine a sa. Iar relativitatea informației – dincolo de omiterea evident intenționată a realității – poate fi explicată în parte și prin faptul că svastica reprezintă o versiune a simbolului numit cruce (în latină, „cruz”), însă una dintre cele aproximativ 400 de variante descoperite ale acesteia!

Istoria României – aceea despre care manualele școlare nu relatează amănunte, dar care, din fericire, mai poate fi cunoscută direct, prin cercetarea izvoarelor materiale și documentare – înregistrează o legătură, mai importantă decât se agreează oficial, cu simbolistica străveche a svasticii. După cum știm, la 15 octombrie 1922, Ferdinand și Maria erau încoronați la Alba Iulia ca regi ai României Mari. Cu acea ocazie, Regina Maria a purtat o coroană de aur lucrată după modelul coroanelor bizantine femeiești purtate de soțiile voievozilor români, cu trei lănișoare de aur care atârnă pe lângă urechi. În cazul coroanei Reginei Maria, aceste lănișoarele au la capătul inferior discuri în care sunt încadrate trei svastici.

Dacă simbolistica de esență a svasticii prezente pe coroana regală ca simbol solar, al nobleței și puterii suverane, are o explicație evident clară și justificată, în schimb surprinde foarte mult un alt context al apariției aceluiași simbol. Pe primele bancnote sovietice, emise în anul 1917, valorile de 500 și, respectiv, 1000 de ruble se suprapun imaginii în filigran a svasticii! De asemenea aceasta apărea ca însemn distinctiv pe uniforme militare ale calmărilor din armata bolșevică. Această populație asiatică e de religie budistă, iar svastica este un simbol multimilenar al budismului. După numai trei decenii, simbolul ancestral, prezent din Extremul Orient până în Occident și mai departe, peste Atlantic, pe vase și țesături, pe podoabe și construcții (ba chiar și pe o statueta a lui Buddha datând din veacul al optulea și făurită dintr-un fragment de meteorit vechi de peste zece milenii) – acest simbol cosmic, după cum spuneam, avea să fie aruncat în sinistrul malaxor vorace al acelei istorii scrise de oameni, iar nu trăite de omenire.

Prin urmare, ne putem pune acea întrebare retorică devenită șablon: de fapt, despre ce vorbim? Cuvântul „svastică”, în sine, derivă din sanscrită, unde „svastika” înseamnă în traducere literală „a fi bun”. Deci, în contrast total cu reprezentarea grafică a răului care a devenit în cultura occidentală, svasticile au fost și sunt folosite de mii de ani în culturile orientale pentru a reprezenta exact opusul: bun augur, noroc, bogăție. În majoritatea religiilor asiatice din această largă arie geografică, svastica reprezintă un simbol sacru și, în consecință, poate fi găsită practic peste tot în India și Nepal – pictată pe autobuze, mașini și ricșe, pe pereții clădirilor, pe îmbrăcăminte. Cu alte cuvinte, face parte din Realitatea vieții cotidiene cât se poate de

SPIRITUALITATE

Arhiepiscopia Buzăului și Vrancei Protopopiatul Pătârlagele Istoricul Parohiei „Sfântul Mare Mucenic Dimitrie” Pârscovul de Sus

Preot Alexandru GUTĂ

A. ISTORICUL COMUNITĂȚII PAROHIALE.

Parohia Pârscovul de Sus este una din cele 5 parohii ale comunei Pârscov și face parte din Arhiepiscopia Buzăului și Vrancei, Protoieria Pătârlagele.

Așezată la o distanță de 32 de kilometri de orașul Buzău, pe Valea Buzăului, în partea stângă a râului Buzău, comuna Pârscov are prima atestare documentară în anul 1515. „Limitele comunei la 1890 erau: la nord, începe de lângă cătunul Colțeni (comuna Trestia), se lasă pe izvorul Cimpoiașu, până la Sărățel, trece apa și dă în poiana mare la crucea care face hotar cu cătunul Teiș, urcă pe pârâul Crângul mare, pe izvorul Văii Sării și ajunge în vârful Poienii Albe, de aici la stupina Banului, coboară pe lângă malul roșu în pârâul Pietraru, merge pe dânsul până la ciuciure, de unde urcă pe muntele Dintele. La vest se lasă din Dinte pe culmea Vârfului Denimezi, pe Scărișoara, trece pe hotarul pădurei Ursoaia, întâlnește izvorul Serii și merge pe dânsul până la râul Buzău. La sud merge pe albia râului Buzău de la gara izvorului sari până la pârâul Mălinoasei, care face hotar dinspre comuna Robești. La est începe de la albia Buzăului, de la pârâul Mălinoasei, urcă pe coline la pârul cu precestoasele, o ia la hotarul Rașchila, ajunge la sarea Purcării și de aici la comoara Mancului, coboară la Fântâna lui Țigan, se îndreaptă în pădurea Valea Seacă și urcă în vârful Mociorniței, care face hotar dinspre cătunul Colțeni”. (Extras din dicționarul Iorgulescu).

La ora actuală parohia cuprinde un număr de aproximativ 450 de familii, fiind încadrată la gradul II. În parohie se află o singură familie ce aparține unui alt cult.

La biserica parohială se poate ajunge pe cale rutieră sau pe calea ferată, distanța de la gara Pârscov până la biserică fiind de aproximativ un kilometru.

B. ISTORICUL BISERICII PAROHIALE ȘI AL FILIILOR.

Prima biserică din Pârscov a fost construită din lemn în anul 1530 prin străduința spătarului Dragomir, cel care ridică și cetatea de apărare. Aceasta era amplasată pe locul viitorului Ocol Silvic, înființat în 1900. Unul dintre preoții cunoscuți a fost preotul Lăudat 1633 – 1674, cel care mai târziu se călugărește și înființează Schitul Ulmet în Satul Runcu de lângă Robești.

Pe urmele bisericii vechi din Pârscovul de Sus cu hramul „Sfinții Apostoli Petru și Pavel”, Episcopul Chesarie al Buzăului zidește din temelie în anul 1845, biserica actuală cu o arhitectură zveltă, având o înălțime de 38 m, lungime de 26 m și o lățime de 8 m. Zidul exterior este prevăzut cu stâlpi aparenți din loc în loc. Biserica este construită din zid masiv de piatră și cărămidă, cu temelie de piatră naturală. Deasupra predomină cele 3 turle, una mai mare și două mici, fiind impunătoare din depărtare pe Valea Pârscovului.

Pictura s-a executat de către Arhimandritul Eftimie Hobrogea de la mănăstirea Ciolanu, fiind terminată în anul 1912, în timpul preotului Constantin Stătescu. Cutremurul din 1940 a făcut ca biserica să sufere grave avarii. S-au făcut reparații între anii 1947-1948, pictura fiind restaurată de pictorul Ion Potlogea din Robești.

După cutremurul din Martie 1977, biserica a fost din nou afectată, astfel că a fost nevoie să se decoperteze toată tencuiala în naos, pronaos și pridvor, să se consolideze cafasul și să se tencuiască toată biserica. Pereții au fost pregătiți pentru executarea lucrărilor de pictură realizate între anii 1988-1992 de către pictorul Enache Jenică în stil neo-bizantin, păstrându-se intactă pictura din altar, rămasă

din 1912. Sfințirea s-a făcut pe data de 30 mai 1992 de către Episcopul Epifanie Norocel, totodată sfințindu-se și clopotnița cea nouă construită între anii 1985 -1986.

În anul 2010 s-a montat sistem de încălzire centrală pe gaze, în anul 2017 s-a realizat instalație de iluminare exterioară, în 2021 s-au făcut lucrări de renovare și înnoire a clopotniței, iar în 2022 s-a montat un nou sistem de sonorizare, s-a placat interiorul cu granit și s-a înnoit Sfânta Masă.

Ultima Slujbă Arhierescă a fost săvârșită de Înaltpreasfințitul Arhiepiscop Ciprian al Buzăului și Vrancei împreună cu un sobor de preoți, pe data de 21 Februarie 2016, totodată vizitând și Așezământul Social și Casa Memorială a poetului Vasile Voiculescu.

Pisania veche este amplasată în pridvorul bisericii deasupra ușilor de la intrare, scrisă în literă chirilică menționând următoarele: *„Această sfântă și dumnezeiască biserică, spre slava și cinstea Sfinților, slăviților și verhovnicii și apostolilor Petru și Pavel, s-a zidit din temelie prin osârdia și toată cheltuiala iubitorului de Dumnezeu episcopul Buzăului Kirio Kir Kesarie, s-au înfrumusețat pe dinafară cu arhitectură, s-au zugrăvit pe dinăuntru cu cele mai frumoase vopsele și cu cele mai frumoase podoabe, până la cel mai mic lucru, neavând cea veche nici un bun vrednic de privire. Început a lua zidirea de la leat 1844, iar sfârșit la începerea anului 1845 când și se afla domn al acestei țări Gheorghe Dimitrie Bibescu voievod, iar mitropolitul prea Sfințitul Kirio Kir Neofit 1845 decembrie 15”.*

În pronaosul bisericii este scrisă noua pisanie ce menționează: *„Cu voia Tatălui și cu ajutorul Fiului și săvârșirea Sf. Duh celui în Treime mărit s-au făcut lucrări de consolidări și reparații în urma cutremurului din 1977, biserica fiind grav avariata. Sub îndrumarea P.C preot Marcu Nicolae între anii 1979-1981 s-au executat consolidări în partea superioară cu centuri și grinzi de beton și s-au îmbrăcat turelele cu tablă. În anul 1984 prin grija și strădania P.C preot Necula Enache, ajutat fiind de credincioșii parohiei, se construiește clopotnița din fața bisericii din temelie. Se continuă lucrările de consolidare la locașul bisericii. Constatându-se avariarea completă a picturii fiind dislocată de pe zidărie au fost înlocuite toate tencuielile și s-a pregătit pentru pictură în tehnica fresco. Între anii 1988 – 1992 s-a pictat naosul, pronaosul și pridvorul de pictorii Jenică și Liliana Enache din Buzău, iar în Sf. Altar s-a restaurat pictura veche. Slujba de resfințire s-a oficiat de către P.S. Părintele Epifanie Norocel la data de 31 mai 1992 înconjurat de un sobor de preoți și diaconi asistând mulțime de credincioși. Pomenește Doamne pe toți ostenitorii și binefacătorii acestui locaș. Amin.”*

C. ALTE IMOBILE DIN INVENTARUL PAROHIEI.

Între imobilele parohiei menționăm clopotnița, construită între anii 1985-1986, renovată și înnoită în 2021. Aceasta cuprinde la parter biblioteca parohială și o cameră mortuară.

Între anii 2007-2008 s-a construit și clădirea Așezământului social al Parohiei, vis-a-vis de biserică, ce cuprinde sala praznicală la parter și dormitoare la etaj.

Cimitirul se află în curtea bisericii și are o suprafață de 8441 mp, dintre care 242 mp biserica și 48 mp clopotnița. În cimitir se află monumentul eroilor din Primul și al Doilea Război Mondial.

Parohia deține și 2,42 hectare de teren arabil în Comuna Poșta Cîlnău și 5 hectare în comuna Pârscov.

D. OBIECTE CU VALOARE DE PATRIMONIU

Cel mai prețios obiect din această biserică este catapeteasma, adusă de Episcopul Kesarie de la biserica Sf. Dimitrie din București. Este lucrată în lemn de stejar sculptat cu frunze și strugure de viță de vie având un aspect deosebit. Icoanele sunt mobile pictate pe lemn de tei de către zugravul Nicolae Polcovnicul cu cheltuiala Episcopului Kesarie al Buzăului, fiind datate 1826. Pe icoana cea mare a Domnului Iisus găsim scris: *„Pomenește stăpâne pe robul tău Kesarie Episcopul – Nicolae Polcovnicul zugrav”.* Toate icoanele au o valoare artistică deosebită fiind lucrate de același pictor. Schimbarea hramului din Sfinții Apostoli Petru și Pavel în Sfântul Mare Mucenic Dimitrie Izorătorul de Mir, credem că se datorează catapetesmei care avea în dreapta icoana Sf. Dimitrie.

E. SLUJITORI DE IERI ȘI DE AZI

Slujitori ai bisericii de zid a parohiei Pârscovul de Sus au fost:

Preotul Ștefan 1840 – 1858

Preotul Radu (fiul său) 1858 - 1878

Preotul Petre (Petrache) Moiescu 1878-1906

Preotul Stătescu Constantin 1906 - 1940

Preotul Marcu Nicolae 1940 – 1947 / 1949 – 1955 / 1962 – 1983

Preotul Marin Nicolae 1947 - 1949

Preotul Iorgu Constantinescu (profesor la seminarul Teologic Buzău) 1955 – 1961

Preotul Călugăr Stoica Nifon (Mănăstirea Ciolanu) 1982 - 1984

Preotul Necula Enache 1984 – 2015

Preotul Guță Alexandru 2015 – prezent.

BIBLIOGRAFIE:

1. Dicționarul dascălilor pârscoveni: educatoare, învățători, profesori, preoți. 1830-2010, Gh. Postelnicu, Editura Sfera, 2013
2. Dicționar geografic, statistic, economic și istoric al județului Buzău. Basil Iorgulescu. București: I.V. Socecu, 1892.
3. <https://ziarullumina.ro/actualitate-religioasa/documentar/inceputuri-monahale-la-parscov-judetul-buzau-91091.html>

CUVÂNTUL DE ÎNVĂȚĂTURĂ SAU PREDICA ÎN CULTUL CREȘTIN ORTODOX

Preot Enache NECULA

Această temă are un caracter omiletic și liturgic în tradiția ortodoxă făcând parte din actul didactic, liturgic și sacramental.

Credința vine din auzire, iar mântuirea este posibilă prin conlucrarea dintre cuvânt și sfintele slujbe. Prin cuvânt, grai, omul se deosebește de toate celelalte viețuitoare. Puterea de influențare prin cuvânt este mare pentru că orice cuvânt implică relații concrete, personale. Nu vorbești de unul singur, ci vorbești ca să fii ascultat. Cuvântul este un bun obștesc, iar în scopul mântuirii, cuvântul are o putere sfințitoare, atât în cult cât și în predică, iar în textele liturgice și omiletice au un caracter divino – uman.

Privitor la cuvinte, în vocabularul autentic întâlnim cuvinte bune și frumoase, dar și unele rele, nocive. Părintele Stăniloae spune: „Cuvântul zidește, dar poate și dărâma”. Nu trebuie să fie rău întrebuițat. Sfânta Scriptură ne spune și face o multime de referiri la vorbele bune, care au efect minunat, dar și la cele rele care de multe ori sunt toxice.

„Cuvintele bune și frumoase sunt ca fagurele de miere, dulceață pentru suflet” sau „Cuvântul bun veseleşte inima” și iarăși: „Omul cel bun din comoara lui cea bună scoate afară pe cele bune”.

Pe când despre cele rele se spune: „Omul cel rău din comoara lui cea rea scoate afară cele rele” sau „Buzele celui nebun duc la ceartă și gura lui da naștere la ocări”.

Hristos a venit pe pământ restaurând creația și graiul omenesc l-a îmbunătățit îndumnezeindu-l. „Niciodată n-a vorbit vreun om ca Omul acesta.” Puterea Sa dumnezeiască s-a manifestat prin cuvânt. Aceste cuvinte le auzim până astăzi în sfintele locașuri, ascultând sfintele slujbe, fiind receptori la cuvântul de învățătură, precum și la rostirea predicilor corespunzătoare textelor Evanghelice. Fiecare învățătură poate fi aplicată în viața ascultătorilor în vederea mântuirii.

Mântuitorul spune: „Mergând învățați... să păzească toate câte v-am poruncit vouă.” (Mt. 28,19) Iar Apostolul Pavel avertizează: „Nu ne propovăduim pe noi înșine, ci pe Hristos”. (2 Colas. 4,5). Adică propovăduim învățătura Lui și nu învățăturile noastre sau ale altora. Predica are o putere harică care izvorăște de la Hristos, este un act liturgic și face parte din cultul divin. Predica este o cuvântare rostită de un cleric în biserică în care se explică și se comentează un text biblic și se dau credincioșilor anumite îndrumări morale.

Din punct de vedere omilitic predica este un act liturgic integrat în cultul divin prin care slujitorii bisericii transmit credincioșilor învățături dumnezeiești în scopul luminării minții, a sensibilității inimii și a înduplecării voinței spre fapte bune și în vederea mântuirii. Genul predicii sunt variate în funcție de slujbă, context, auditoriu, locul și scopul în care se rostesc. Termenul „predică” este unul foarte general având ca înțeles și de „cuvântare bisericească”.

Predică nu este un act izolat, ci de fiecare dată s-a integrat în cultul divin. Încă de la început Biserica primelor secole avea următoarele momente liturgice: frângerea pâinii adică Sf. Liturghie, rugăciuni de laudă aduse lui Dumnezeu, citite din cărțile sfinte, predica, cântări religioase, unite cu agapele frățești.

La început a fost Tradiția, comuniunea prin cuvânt. „La început a fost Cuvântul”, iar cuvintele „Hristos a înviat” a fost vestea adusă de femeile mironosițe care au găsit mormântul gol, a fost prima predică creștină. Toți apostolii au fost predicatori, au povestit despre învățătura lui Hristos, de tot ce făcuse cu ei, cei îi învățase, ce să facă în viața de zi cu zi. Prin predică a luat ființă Biserica. După predica orală s-au alcătuit apoi scrierile Noului Testament adică Sfintele Evanghelii și Epistolele. Acestea au devenit ele însele predică. Apoi au fost explicațiile, tâlcuirile în cadrul slujbelor. Lucru pe care l-a făcut și se face până astăzi de marii teologi. Predica a ajuns un instrument, un mijloc de mântuire, de îndreptare și înțelegere al cuvântului dumnezeiesc.

Cazania se citea în biserică și acasă, era cartea de predici, carte care se folosește și azi.

Sfântul Ioan Gură de Aur în cunoscuta lucrare „Tratat despre preoție” face afirmații deosebit de frumoase privitor la predicator și ascultător. Predicatorul trebuie să fie o personalitate cu însușiri excepționale atât din punct de vedere intelectual cât și moral duhovnicesc.

În manualul de Omilică sunt enumerate calitățile de baza ale predicatorului și anume: să fie intelectual, cu cultură generală solidă, cultură teologică, inteligență. Apoi din punct de vedere moral: să aibă o credință puternică, o viață plină de iubire și din punct de vedere fizic să fie un om sănătos, cu voce plăcută, curată, sonoră, prietenos și atrăgător.

Îndemnul Apostolului Pavel este: „Luați aminte la mai marii voștri care au grăit cuvântul lui Dumnezeu” (Ev. 13,17). Așadar văzând trăsăturile unor mari personalități ne conformăm propria personalitate. Aș mai adaugă pe lângă multele însușiri morale ale predicatorului rugăciunea, sfințenia, smerenia, discreția, bunul simț. Toate sunt atât de legate între ele încât nu pot vorbi de una fără o raportare concretă la cealaltă.

O întâmplare sugestivă spusă și de alții, dar pe care am trăit-o și eu este următoarea: un preot tânăr trimis la țară, după puțin timp ce a fost instalat în parohie se întâlnește cu o bătrânică, ea văzându-l, a venit să-i sărute mâna. Tânărul preot și-a retras mâna să nu o sărute spunându-i: „nu maică, nu sunt sfânt”. La care bătrânică a răspuns: „Ba da părinte, lasă-mă să o sărut, că noi sfânt te vrem”.

Smerenia este virtutea mult lăudată în toate locurile și timpurile. Mântuitorul însuși spune: „Învățați-vă de la mine că sunt blând și smerit cu inima” (Mt. 11.29).

Chiar dacă preotul din punct de vedere predicatorial nu este înzestrat, dar vibrează în el rugăciunea și cuvântul smerit, va hrăni sufletele ascultătorilor.

Am mai amintit o însușire, discreția, o consider superioară smereniei. Înseamnă a păstra, a ști să păstrezi secretele ce ți se încredințează. Dar care mai înseamnă și a fi modest, simplu, natural, firesc, moderat, ponderat, politicos, respectuos. Aș zice „Face totul ca și cum n-ar face el nimic”.

Ca preot, eu sunt un slujitor al lui Hristos și nu înlocuitorul Lui. Slujesc în numele lui Hristos. Iar dacă mai am lângă mine un co-slujitor încerc întotdeauna să stau cu un pas în urma lui. Dă dovadă de un fair-play, așa contribui la armonia necesară între frați!

Mai este o calitate fără de care consider că nu se poate vorbi despre personalitatea cuiva. Bunul simț care îți spune când trebuie să vorbești și când trebuie să taci și mai ales când trebuie să te oprești. În toate trebuie o măsură. Timpurile și viața de azi nu se mai potrivesc cu vremurile trecute. Viața omenirii s-a schimbat și ne confruntăm și cu bune și cu rele.

Teologia este aceeași, dar îmbrăcămintea este alta. Evanghelia rămâne aceeași, dar tâlcuirea trebuie făcută pe înțelesul credincioșilor de azi. Odinioară predicatorul trebuia să se coboare că să fie înțeles, să simplifice, acum trebuie să te urci, să amplifici învățătura la nivelul credincioșilor de astăzi. Și preoții și credincioșii simt nevoia unei predici actualizate. Scriptura trebuie ticluită, citită corect și explicată la nivelul credinciosului din lumea de astăzi.

Acest lucru se face prin predică.

MEDITAȚIA

CA MIJLOC DE A GĂSI CALEA CĂTRE CELULA LUI DUMNEZEU

Alexandru Florin TENE

Meditația, așa cum mulți cunoaștem, presupune concentrarea atenției, calmarea și relaxarea minții, cu scopul de a atinge un nivel de constientizare și liniște interioară. Este o practică mentală și spirituală veche de secole, care are la bază tehnici de respirație, de vizualizare și de focalizare mentală. **Meditația** înseamnă să-ți transformi mintea astfel încât să poți să trăiești cât mai bine posibil. Scopul acestei practici nu este să te transforme într-o nouă persoană, ci să te învețe să vezi lucrurile dintr-o nouă perspectivă și să te înțelegi mai bine atât pe tine, cât și pe cei din jur. De asemenea, scopul meditației este să te ajute să trăiești în prezent și să te concentrezi asupra lucrurilor pe care le faci fără ca mintea ta să „plece” în altă parte.

Omul, în dorința sa, de a deveni o formă a binelui și al calității merge pe un drum gândit frecvent. În acest context gândește și meditează la lucruri și fenomene mai înalte decât el. Se concentrează mereu asupra lucrurilor altruiste și pure, iar inima lui se apropie din ce în ce mai mult de adevăr, nesimțind nevoia de a fi pângărită și atrasă în greșală.

Meditația focalizată asupra realităților divine are aceeași substanță ca și rugăciunea. Aceasta este ascensiunea sufletului

către Dumnezeu, mai precis spre cel Etern.

Meditația nu este totuna cu reveria nefocalizată. Ea este un proces de căutare fără compromisuri a adevărului cel mai deplin, nicidecum o practică visătoare și lipsită de pragmatism.

E bine ca cel ce dorește să mediteze să-și fixeze o perioadă din zi în care să mediteze și să respecte aceeași oră, considerând-o divină. Trezirea spirituală presupune inclusiv o trezire mentală și fizică. Oamenii în care conștiința a început să se trezească în fața posibilităților sale cele mai înalte, destrămând întunericul ignoranței, se trezesc înainte de apusul stelelor și aspiră către lumina adevărului și către risipirea întunericului.

Sfinții și marile genii s-au sculat de dimineață. Iisus obișnuia să se trezească devreme și să urce pe dealurile din jur pentru a se ruga și pentru a fi la unison cu Tatăl Cereșc. Buddha se trezea întotdeauna cu o oră înaintea răsăritului soarelui și intra în starea de meditație, cerându-le discipolilor săi să facă la fel.

Meditația 36pirituală este inseparabilă de autodisciplină, La început trebuie să meditezi asupra sinelui tău pentru a te cunoaște, a te înțelege, înlăturând greșelile și pentru a realiza adevărul.

LA ÎNCHIDEREA EDIȚIEI

FIDELITATE

Gh. POSTELNICU

În anii '50, '60, cititul ajunsese un fenomen de masă. Nu numai pentru că viața era aspră, ci și fiindcă oamenii erau moralmente dezarmați, atinși de nesiguranță, gata să asculte cu toată atenția pe cei dedicați lecturii. În urma războiului și a foametei, rapsozii populari pieriseră, nu se mai făceau clăci, hore baluri. Întrunirea mai multor persoane era suspectă. Dragostea de litera scrisă izvora și din mizerie și nenorocire, între oameni uniți sufletește. Seara, la palida lumină a lămpii, mama sau cel mai mare dintre frați citeau basmele lui Ispirescu. Tata își depăna amintirile de pe front. Dramatizam scene dialogate din poveștile lui Creangă, eu, mezinul, eram întotdeauna personajul pozitiv, mama Polina primea rolul lupului și al Spânului. În familie se spunea adevărul în față, dincolo de ușa casei, era mai bine să taci, cât despre sinceritate, Doamne păzește. Se cădea ca viața să meargă mai departe, așa cum era orânduit de Mântuitor. Ca tânăr te încerca durerea că vei părăsi lumea fără să fi văzut și fără să fi cunoscut viața, că nu i-a păsat nimănui de tine, în afară de părinții care te-au adus pe lume, cu voie sau fără voie, și care te vor apăra până la capătul zilelor.

Nu-mi amintesc să fi venit din școală pasiunea cititului. Cadrele didactice rurale din acei ani erau timorate, complexate, ele însele nu arătau a fi tobă de carte, preocuparea școlară principală era supunerea, după modelul sovietic impus de activiștii de partid. Nu-mi amintesc o învățătoare sau un profesor (de altfel nu avea niciunul studii superioare) care să fi venit la ore cu o carte în mână, din care să ne citească și pe care să ne-o recomande. Cum se spunea, din munca lor nu s-au ridicat bule de aer la suprafața intelectului școlar. Nu se îngăduia ca în cancelaria școlii să apară un cuib de gândire liberă. Dascălilor noștri le era interzis să pomenească de Dumnezeu, de biserică, la fiecare lecție trebuia să problematizeze despre planul cincinal, să elogieze democrația socialistă, problemele de aritmetică trebuia să ilustreze întrecerea socialistă, iar în școlile de la țară, producțiile agricole și zootehnice, competiția dintre Joiana și Vinerica. „Să se ridice în picioare cine a fost duminică la biserică!”, „O să-ți luăm cravata! Nu o meriți!” (instructorul de pionieri). Încă din copilărie, oriunde m-aș fi aflat, lectura mi-a dat momente de îndulcire a vieții, mi-a întărit sufletul, îngrijindu-se ca abaterile de la starea de echilibru – spre întuneric sau spre lumină, spre încredere sau spre neîncredere – să fie mai ușor controlate. În anii anteriori electrificării satelor, în jurul căminelor culturale și al bibliotecilor publice gravita o lume frumoasă. Ele veneau în întâmpinarea interesului ideologic al partidului unic, fiind corelate cu niște obiective personale: visul și aventura.

Am devenit cititor statornic în clasa a cincea, urmare a unor împrejurări pe care, pentru istoria literaturii, le voi aminti. Gimnaziul se afla Peste Gârlă, în clădirea construită în 1903, evocată de Vasile Voiculescu („Școala noastră”). La întoarcerea acasă, formam un grup de băieți, mereu aceiași, colegi și vecini, doi-trei din clasa a cincea, trei-patru din clasa a șaptea. Liderul grupului era un model școlar și uman, viitor cadru didactic universitar, filolog și jurnalist cultural. Pe drumul de 2 kilometri, pe care noi îl lungeam, mergând foarte încet, ascultam rezumatul capitolului citit de el cu o zi înainte. Cea dintâi carte prezentată în foileton a fost „Toate pânzele sus”. Adormeam târziu, imaginându-mi întâmplările prin care trecea echipajul corabiei „Speranța”, în căutarea prietenului Pierre Vaillant. Cartea a trecut, rând pe rând, pe la fiecare, mai întâi pe la cei mai mari, apoi a ajuns la mine. Se presupunea că voi citi mai încet, fiind mezinul grupului. Amicul neprețuit a găsit, mai apoi, nu știu nici acum, pe ce căi, pentru că la bibliotecă veneau numai volume din editura Cartea rusă, „Cinci săptămâni în balon”, „Contele de Monte Cristo”, „Căpitan la 15 ani”, „20000 de leghe sub mări”, „Robinson Crusoe”, pe care le-am citit în verile următoare, mergând, zi de zi cu vaca la păscut.

Al doilea „vinovat” de patima nepieritoare a cititului a fost bunul meu frate, Petre, mai mare cu 9 ani, un autodidact trecut prin mai multe școli, ajuns, până la urmă, picher la întreținerea căii ferate. El s-a format, în primii ani postbelici, când singurul mijloc de dezvoltare personală era cititul. Când a început să cumpere cărți, a sosit în casa noastră „Pe Donul liniștit”, masivul roman al războiului civil din Rusia, pe care l-am citit în clasa a șasea, apoi „Tânăra gardă”, pe care nu cred că am putut-o termina, concurată de cărțile lui Jules Verne și Alexandre Dumas, care apăreau pe la cunoștințe, nu știu de unde, în ediții vechi, dinainte de război.

Mi-am asumat, ca o lege cu valoare universală, promisiunea cărților: crâmpie de cunoaștere, formându-mă ca scriitor într-o societate anormală, în care adevărul avea capul spart, care îl invoca pe Pavlik Morozov. Ipocrizia ca politică de stat avea să dureze câteva decenii, dacă ar fi putut, autoritățile ar fi confiscat tot timpul nostru liber. Să ne amintim de duminicile de muncă patriotică pentru curățenia localității sau în ajutorul colectivităților și al pădurarilor.

Al doilea moment decisiv în formarea mea ca cititor a fost primul an de liceu. Aici am avut norocul să întâlnesc un profesor tânăr, absolvent al filologiei bucureștene, care, în limitele ideologice ale epocii, mi-a organizat lecturile. Văzând la mine forță, dorință, pasiune, m-a orientat spre clasicii literaturii franceze și ruse, astfel că, în vacanțele de vară care au urmat, întins pe iarbă, pe izlaz, am cunoscut pe Stendhal, Zola, Hugo, Flaubert, Lev Tolstoi. Tânărul profesor

m-a convins că puteam face un pas pe care apoi să-l regret și că e mai bine să mă dedic lecturii și scrisului, lăsându-i pe alții să-mi organizeze viața la exterior, pentru că la 15, 16 ani era greu să prevezi ce era mai bun și ce era mai rău. Și avea dreptate: un coleg mai mare dispăruse fără zgomot. Reședința de raion avea instituții puternice: securitate, miliție, procuratură, comitet de partid și uteme. Turnătorii satelor aveau cale bătută spre sediile lor. Pâra și trădarea făceau dăre negre în istorie, mai puțin în conștiință. Pe mine, lectura mă elibera de o parte a cătușelor, mă făcea mai liniștit și îmi dăruia o impresie de libertate. Ne aflam atunci, politic, la începutul anilor '60, la confluența a două epoci: se termina cea în care „fiii poporului” se luptaseră cu „dușmanii poporului” și începea cea a marilor cuceriri revoluționare, mai cu seamă din agricultura care trebuia urgent „deschiaburită” și transformată după rețetă sovietică, prin sânguința sinistră a activiștilor și propagandiștilor. Ca să înțeleg realitatea, fratele meu îmi puse pe masă „Pământ destelenit” și „Mama”. De acum, lecturile mele alternau între romantismul european și romantismul roșu. În viața de toate zilele, pe câmpul de luptă al agriculturii, zootehniei, pomiculturii, viticulturii, se va afla un stol de băgători de seamă care vor înmormânta cu totul ramurile producătoare de hrană. Poetii și prozatorii, reporterii puneau la bătaie tot arsenalul de cuvinte și imagini pentru a pone gri cailor și a glorifica tractoarele. Mulți se vopsiseră în roșu, dar e sigur că nici nu aveau prea multă minte și cultură. Bieți cunoscători ai sufletului românesc! Sărmanul meu tată, scăpat ca prin minune de la Stalingrad și dintr-un lagăr din Munții Urali, trăia a doua dramă a vieții: înscrierea în colectiv, ca să nu fiu eu exmatriculat. Pentru prima și ultima oară l-am văzut plângând. Plângea după hectarul de pământ pe care îl pierdea, după petecul de viță-de-vie, după speranțele pierdute, pentru că el cunoscuse coșmarul sovietic: sărăcia cruntă, propaganda atotputernică, susținerea oarbă, fățărnicia, cruzimea. Satul nostru era condus de lichele, de turnători și oportuniști care nu fuseseră nicio zi pe front. Biblioteca comunală a retras din rafturi cărțile clasice române și universale. Au început să curgă volume de reportaje și de versuri fără vreo valoare artistică, pe când numele de reporter era binecuvântat și „capodoperele” erau tipărite, uneori în ediții de lux, pentru eternitate. Imbold ideologic, chemare a inimii, oportunism. Tartorii culturii proletare erau bine așezați în structurile de putere. Muncitorii din fabrici și de pe ogoare aveau o esență umană superioară, făpturi nemaivăzute, plămuiți supraomenești ale materialismului. Eroi. Extazul față de mărețele realizări atingea paroxismul la postul național de radio și în ziarul „Scânteia”. Nimic nu era mai însuflețitor decât prășitul porumbului și turnarea betonului. Scriitorii-reporteri care și-au mânăjit condeiul în mocirla realismului socialist aveau o imaginație inepuizabilă. Nici nu trebuia să iasă din camerele de oaspeți și să meargă pe frontul muncii. În definitiv, premiile literare curgeau gârlă. Sclipirile socialismului le luau ochii. Cinste frunțașilor în producție! Steaguri roșii, panouri roșii, carnete roșii.

În acești ani glorioși, Vasile Voiculescu, nefericitul nostru consătean, agoniza în închisoarea de la Aiud, iar mai tânărul său confrate buzoian, Ion Caraion (Stelian Diaconescu), ruda noastră îndepărtată dintr-un sat apropiat, ispășea a doua condamnare politică și aștepta să fie executat. „Eu știu că n-ai nicio vină, îi repeta anchetatorul, dar pentru noi ești mai folositor întemnițat sau mort”.

Cititul cărților interzise, ascultatul muzicii occidentale și al posturilor de radio străine erau activități subversive, urmărite și pedepsite de organele de represiune. Lucrările scoase la comandă nu erau nici măcar răsfoite, nicidecum citite. Expuse în vitrinele librăriilor și bibliotecilor, ele stârneau repulsie, fie și numai prin titlurile bombastice: *Lumina vine de la Răsărit*, *Fantazii răsăritene*, *Cântec pentru tovarășul Gheorghiu Dej*, *Un om așteaptă răsăritul*, *Steaguri*, *În frunte comunistii*, *Partidul m-a-nvățat*, *Inima bătrânului Vezuv*, *Cartea Oltului*, *Țara de piatră*, *Oameni și cărbuni în Valea Jiului*, *Goarnele inimii*, *Lazăr de la Rusca*, *Minerii din Maramureș*, *Ție-ți vorbesc*, *Americă!*, *Despre pământ*, *Se-arată lumea*, *În satul lui Sahia*.

Întrucât făceam parte din tineretul cititor, maniac al lecturii, mă feream, cum puteam, să nu mă strivească uriașa roată dințată a propagandei. În cărțile pe care le citeam pe ascuns, totul era senin și fără nori, logic și uman, demn și eroic. În familie și printre rude auzeam nume ciudate: Poarta Albă, Canal, Sighet, Râmnicu Sărat, Pitești. Găseam în mine ușurința tinerească să cred că totul făcea parte din mersul înainte. În realitate, un surogat intelectual îi înlocuia pe cei risipiți și nimiciviți și cât de ușor puteam deveni un naiv! Aceasta era starea de spirit a satului colinar la începutul unui nou deceniu. Poate că repetăm unele idei, dar intenția noastră este de invitație la reflectare, iar și iar.

Cu prudență, am navigat cu lecturile spre existențialiștii francezi și spre Eugen Ionescu. În viața fiecărui om există mai multe evenimente importante pentru el. Unul poate determina destinul, altul convingerile, un altul pasiunile. Sub cerul înnorat sau sub soarele orbitor ai acum dreptul să bei apă, să dormi, să mergi unde poțtești, SĂ SPUI CE GÂNDEȘTI. Să-ți aparțină esențialul din viață. Să ai o superioritate decentă asupra vieții.

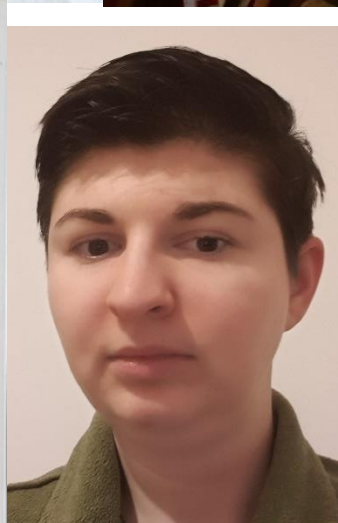
Și bătrânețe-acum m-apasă / Și scurt e drumul spre mormânt.

E posibil ca cei mai tineri, confrăți născuți după 1990, să nu vrea să citească amintirile noastre, să nu vrea să trăiască știind toate acestea. Îndoiala este coborâtă în adâncul conștiinței. Lucruri din astea s-au tot scris, nu știu dacă s-au și citit. Cine să le mai povestească, dacă plecăm noi? Tinerii sunt orientați de editori spre ficțiune totală, dar când Armata Roșie va ajunge la Prut și la gurile Dunării, s-ar putea să fie prea târziu: tinerii confrăți vor lua loc în tranșee pe linia Focșani-Nămoloasa.

ART E

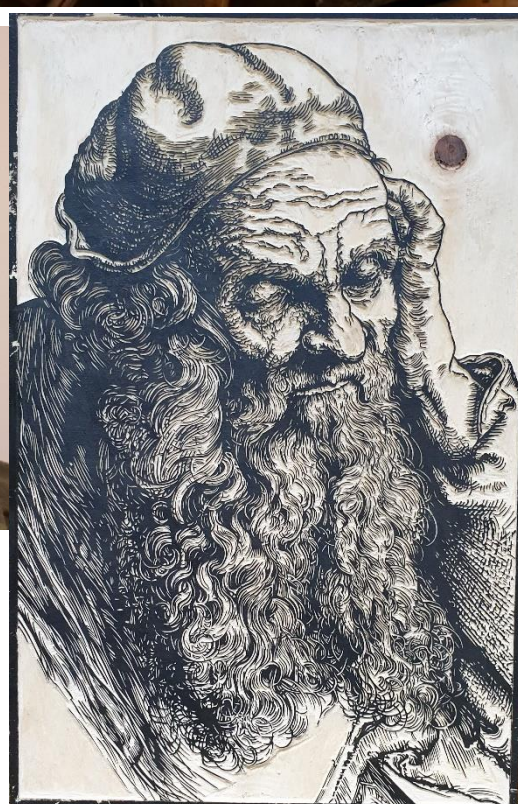
Cristina Georgescu

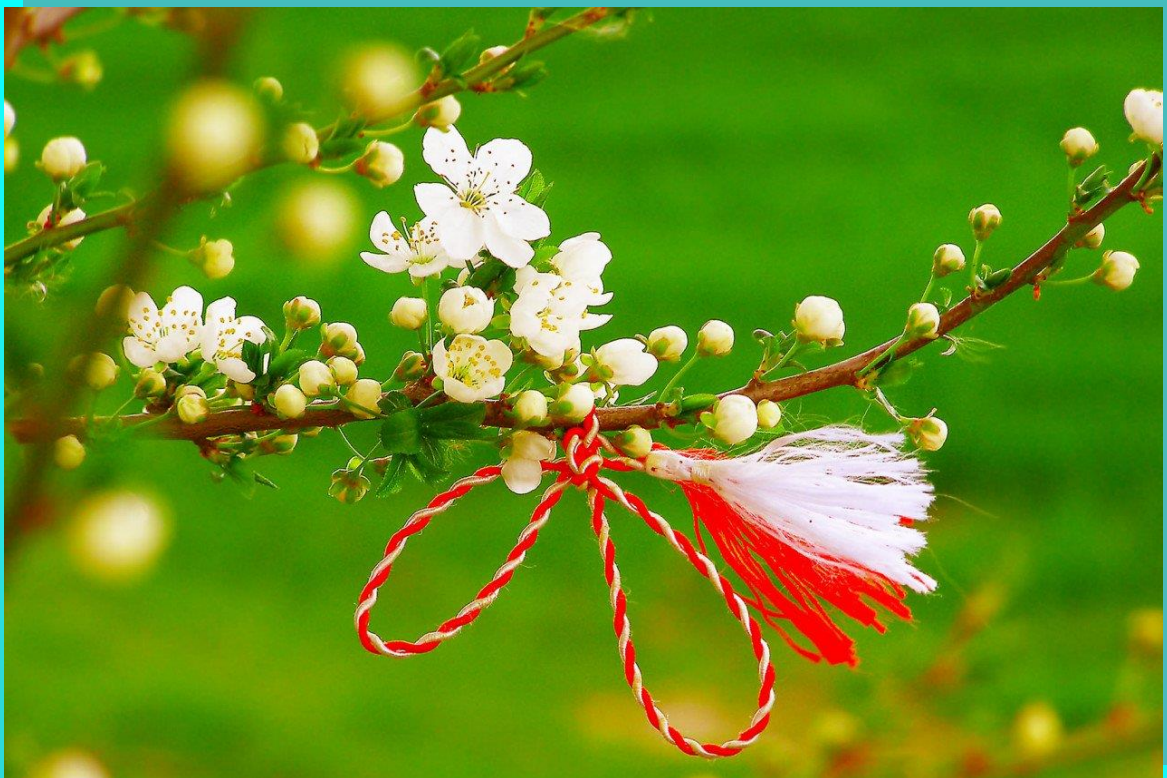

RAFAELA MIHAI

- xilografuri -

„Balada trecerii prin spini”, după poezia lui George Țârnea; „Cap de bătrân”, reproducere după pictorul german Albrecht Dürer.

O primăvară fericită!

Răspunderea pentru conținutul articolelor publicate aparține autorilor.

ISSN 2343 – 7324
ISSN – L 2343 - 7324

ÎNTEZĂRIRI

Revistă sătească de știință și cultură editată în comuna Pârscov, județul Buzău.

intezariripircov@yahoo.ro

<http://intezaririrevista.wordpress.com>

Redacția: Gheorghe Postelnicu (redactor șef),
Dumitru Scorșanu, Elena Otavă,
Constantin Costea, Enache Necula.

Grafică și tehnoredactare: Elisabeta Postelnicu
Tipărit la S.C.IRIMPEX S.R.L. Bârlad.